

18e jaargang • nummer 91 • oktober 2003

SOBAT

VOMI

DE VETERANENVAKANTIE ZONDER BEURS 2003

Hoogsauerland alles inclusief vakantie vijfdaagse

(vier overnachtingen op half-pension basis)

INBEGREPEN ZIJN: Ontvangst met koffie en gebak

Dagelijks tijdens uw verblijf zijn de consumptie's van 17.00 tot 24.00 uur gratis
(koffie-thee-frisdranken-vruchtesappen-bieren-jeneveren en wijnen)

Vier maal een uitgebreid ontbijtbuffet / Vier maal een culinair driegangendiner.

Avondwandeling met koffie en een pikketanussie / Keuze uit vier prachtige autoroute's incl picknickmand.

Twee gratis uitstapjes (keuze uit tien verschillende)

- 1/ **(NIEUW)** Bezoek aan de nieuwe panorama toren te Willingen.
- 2/ Bezichtiging en rondleiding door de Warsteiner druipsteengrotten.
- 3/ Bezoek aan Schloss Arolsen, rondleiding door het geboortehuis van Koningin Emma.
- 4/ Rondvaart op het grootste stuwmeer van Duitsland, de Edersee. (1 uur)
- 5/ **(NIEUW)** Prachtige wandeltocht door het wildpark, gelegen aan de Edersee.
- 6/ Zwemmen in het tropisch zwemparadijs te Willingen (90 min)
- 7/ Warsteiner bierbrouwerij, per treintje, incl 5 consumptie's en een bierglas kado.
- 8/ Bezoek aan de Bruchhaaser steine, natuur-reservaat met zwartkeien uit de oertijd.
- 9/ Uitleg en rondleiding door de glasblazerij te Willingen, incl groot atelier.
- 10/ Afdaling en rondleiding per treintje in de ertsminen van Ramsbeck.

Kosten slechts

Normaal € 225,-

Deze prijs geldt o.a. voor leden van

CHECKPOINT-WAPENBROEDER-COM-SOBAT-VOMI-AVOM-VOKS

De eventuele vrienden of kennissen die met u meereizen betalen hetzelfde als u.

Voor dit unieke alles inclusief arrangement, gelden wel de volgende aankomstdata.

Schlosshotel

Voor dit jaar is het Schloss Hotel volgeboekt.
Reserveringen voor komend voorjaar zijn mogelijk
voor de volgende begindata:

U kunt rechtstreeks reserveren en wordt door de
Nederlandse staf te woord gestaan.

Tel. 0049 - 2961 - 97940
Fax 0049 - 2961 - 979435
E-mail: schlosshotel-brilon-wald@t-online.de
Internet: www.schlosshotel-brilon-wald.de

Februari

Maart

zondag	22	dinsdag	9
		zaterdag	13
		woensdag	17
		zondag	21
		donderdag	25
		maandag	29

SOBAT

Officieel orgaan van VOMI-NL, Vereniging van organisaties, waarvan de leden veteranen, oud-verzetsmensen, oud-militairen, Verwonden en gewondverwonden kunnen vertegenwoordigen.

Algemeen bestuur

Voorzitter	N. Vos De Tjorne 2 9051 HV Steere tel/fax 056-2371020 e-mail: n.vos@veteranen.nl
Vice-voorzitter	K.J. Orsel Van Strandscheveld 3 2092 TJ Barendrecht Tel.0180-011012 Fax.0180-023580 e-mail: orsel-k@wanadoo.nl
1e secretaris	H.P. Vos Haastdijk 11 3331 PB Beridriel tel/fax 0410-633475 vacature
2e secretaris	E.J.A. Boffhuis Zolder Parallelweg 7 6965 PA Bieren tel/fax 0515-419188 e-mail: p.woffhuis@planet.nl
1e penningmeester	Haastbanknummer 4250388 Banknummer 4585 91 300 L.v. Vereniging Oud Militairen Indijgangers
2e penningmeester	E.J.O.M. te Wahaat Ernstelaan 27 3751 JF Drunne tel.0485-312051
Leden	H.N. Bomm V.L. Braat Th.H.A.Rump
Communicatie & Voorlichting	Th.H.A. Rump Albetroestraat 14 2352 ED Leiderdorp tel. 071 - 54 10 900 e-mail: h.rump@cs.com

Fonds Sociale Zorg

Beheerder	Loes van Eijk
Voor gegevens zie binnenblad	
Assistent beheerder	Tjibbe J. Gaasbeek
Pragmatist	Josée P. Straatman-van Yolk

Redactiecommissie

Redactieadres	PCNN Communicatie Postbus 633 6901 BK Leuzewarden tel. 058-2849410 fax 050-2129436 e-mail: Maas@pcnn.nl
Voorzitter	K.J. Orsel (zie onder bestuur)
Secretaris	E. Gra Balko 90, 9450 TD Balko tel/fax 0592 - 241 361 e-mail: gita@veteranen.nl
Lid (Boekbespreking en interviews)	J. Zwaan W. Floorlaan 4 3992 WH Driebergen tel. 0345-559670

Doelstellingen

De vereniging heeft ten doel:

- Het behartigen van de ideale, materiele en immateriele belangen van haar leden.
- Het behartigen van de belangen van de rugelaten betrekkingen van hen, die als gevolg van directe militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of ten gevolge daarvan invalide werden.
- Het ijveren voor het blijvend eren en herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen alsmede van hen die tijdens, door of ten gevolge van krijgsgeschiedenis, ziekte of ongevallen in of door de militaire dienst zijn overleden.
- Het bevorderen van het saamhorigheidsgevoel bij en de kameradschap tussen de leden van haar lid-verenigingen
- Het bevorderen van contacten met gelijkgestemde nationale en internationale organisaties

Beginselen

De vereniging tracht gestelde doelen te verwezenlijken,

los van elke partijpolitieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking met verenigingen, die zich op overeenkomstig terrein als de VOMI-NL bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

Raad van Advies

Voorzitter	P.N. Bakker, reserve luitenant-kolonel der Artillerie t.o.t.
Leden	H.G.M. van den Boorn, luitenant-kolonel der Jagers, Staf Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht. Dr. B. Bouman, Brigade-generaal der Artillerie t.o.t. Dr. W.A. Evers, kolonel der Koninklijke Marechaussee Chef Kabinets BOM H.F. Coqmans, Brigade-generaal der Jagers t.o.t. W. Epke RMO, Brigade-generaal der Infanterie t.o.t. Dr. H.M. Everts, kolonel der Jagers, Chef Staf 1 Divisie "7 December".

Ledenadministratie

	G.M. Troskaas-Determan Amstelpad 17 3101 EA Roermond e-mail: vomiba@hotmail.com
--	--

Correspondentie:

1. Opgeve nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden e.d. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort. Zie secretariaatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS"

2. Zaken VOMI betreffend richten aan de secretaris Algemeen Bestuur

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgaf van reden, niet te plaatsen.

De redactie kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van de geplaatste artikelen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de goedkeuring van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bronvermelding.

Opmaak: PCNN Communicatie, Leuzewarden

Druk: Koninklijke De Smaet, Den Haag

**Sluitingsdatum inzenden
kopij:**

Nr. 92 30-10-2003

Bij de voorplaat

De nationale herdenking te Roermond was in augustus een van de vele gelegenheden om in het openbaar de slachtoffers van oorlogen te gedenken. Bij al die ceremoniële samenkomsten zijn goede woorden gesproken. De aanwezigheid van jongeren, en ook de aandacht die in de media aan de herdenkingen is besteed, bewijst dat het verleden actueel blijft.

Nederland maakt wat dat betreft een inhaalslag – wat ook blijkt uit de zorg die momenteel op veel plaatsen aan

De kranslegging in Zwolle, zie pagina 13.

de gedenktekens wordt besteed. Ze zijn, wat de Fransen noemen, 'lieux de mémoire' – ook al hebben de krijgshandelingen niet hier maar ginds plaatsgevonden. In dit nummer besteden we veel aandacht aan de herdenkingen. Speciale aandacht vragen wij voor het overzicht van gedenktekens dat door de heer Oer de Jong is opgesteld. Het is vast nog niet compleet, maar met uw hulp worden de lacunes wel opgevuld. Van belang zijn daarbij ook de indrukken die een van onze sobats in Frankrijk heeft opgedaan. Dit is in Europa een van de landen waar de historie op voorbeeldige wijze levend wordt gehouden.

Stilstaan bij het verleden is waardevol. Het is veel meer dan eerbetoon en uitdrukking van respect voor hen die vielen. Want het stimuleert een bewuste standpuntbepaling ten opzichte van situaties in het hier en nu. De internationale gemeenschap zoekt haar weg in een wereld die vol is van onbegrip en onrecht. En van Londen tot Washington, van Moskou tot New York, van Kigali tot Den Haag

Inhoud

<i>Een bezoek aan Frankrijk</i>	4
<i>Gedenktekens voor gevallen</i>	5
<i>Veteraan Jack Kooistra blijft op jacht</i>	7
<i>Boekbespreking</i>	8
<i>Herdenkingen</i>	9
<i>Gedicht</i>	16
<i>Verloren land</i>	17
<i>In Memoriam Hans Rausch</i>	18
<i>Reünies</i>	19
<i>Verenigingsnieuws</i>	20
<i>Nieuwe leden</i>	28
<i>In Memoriam</i>	29

is de vraag aan de orde welke verantwoordelijkheid wij als mensen voor elkaar dragen en welke keuzes van daaruit gemaakt moeten worden. Bij de herdenkingen is dit actuele thema vanuit historisch perspectief besproken. Zo draagt de herinnering van ouderen bij tot de plaatsbepaling en het zicht op de toekomst van jongeren. In die ontmoeting van generaties ligt de diepere betekenis van gedenktekens en herdenkingsmomenten.

Van de Voorzitter

De herdenking in Roermond was dit jaar weer een gebeurtenis van betekenis. Tienduizenden betuigden eer aan allen die in dienst van het vaderland hun leven hebben verloren. Samen met een 81-jarige sobat uit Canada hebben wij namens u en de sobats uit Canada elk een krans gelegd bij het Monument. De rede van de minister van Defensie is opgenomen in deze Sobat.

Staatssecretaris Van der Knaap heeft 118 Nederlandse militairen die in 1994 in het Rwandese district Goma gelegerd zijn geweest de veteranenstatus toegekend. Strikt genomen voldoen humanitaire missties niet aan de regels voor het toekennen van de veteranenstatus. Maar deze mensen hebben zoveel gruwelijke situaties meegemaakt, dat hij voor hen een uitzondering heeft gemaakt. Ik ben hem daar

dankbaar voor. Regels dienen waardering niet in de weg te staan. En hebben ook wij in Indië en Nieuw Guinea niet veel humanitaire hulp gegeven?

De Inspecteur-Generaal Luitenant-Generaal De Veer gaat de dienst verlaten. Voor ons is hij bepaald geen onbekende: een generaal met hart voor de veteranen. Verschillende keren hebben wij op hem een beroep gedaan, en dat werd altijd royaal gehonoreerd. Wij zullen hem in ere blijven houden en ik ben er zeker van dat hij de veteranen niet zal vergeten. De nieuwe Inspecteur-Generaal der Veteranen is Luitenant-Generaal Van Baal. Hij heeft in zijn carrière ervaren wat miskenning teweeg kan brengen. Ik verwacht dat hij net als zijn voorganger hart zal hebben voor veteranen die jarenlang mis-

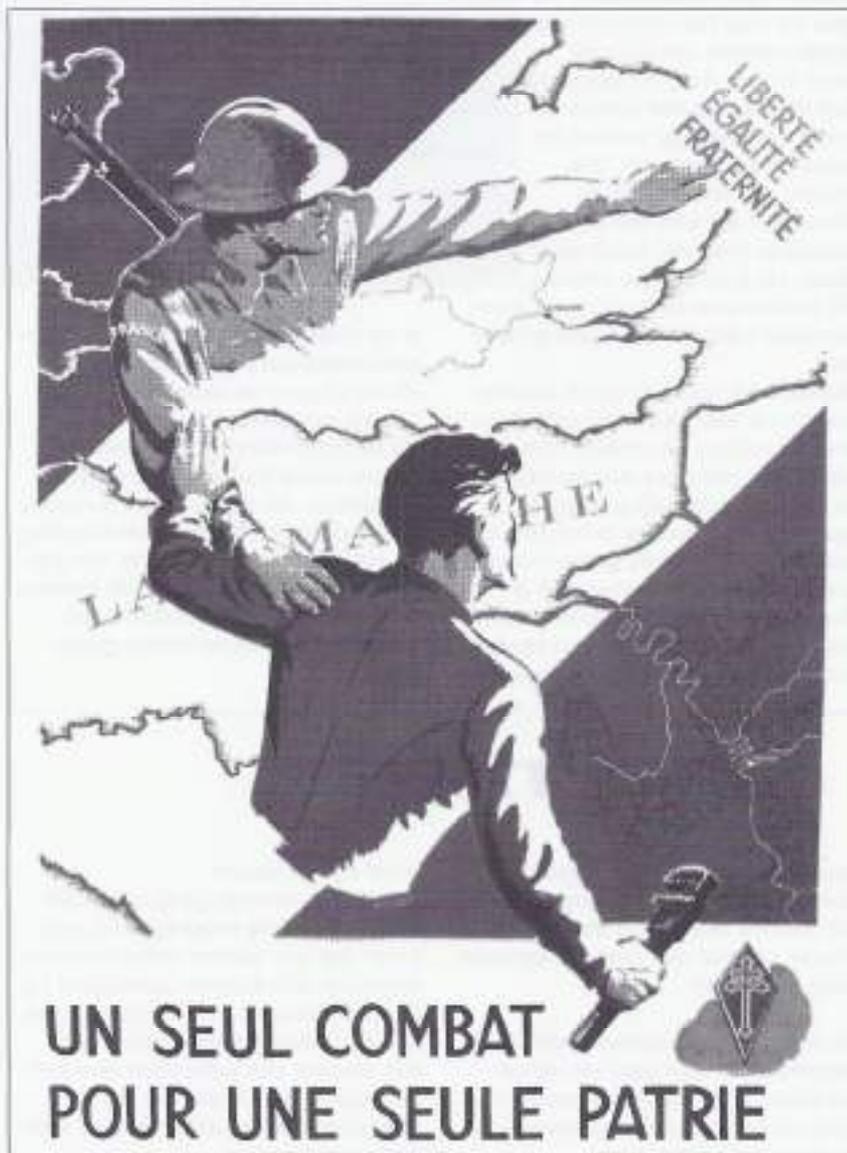
kend zijn gebleven. Na de statutewijziging van VOMI Nederland is de mogelijkheid geopend dat ook andere veteranenverenigingen zich kunnen aansluiten bij VOMI Nederland. De Vereniging van Nieuw Guineagangers overweegt dat, en ook een veteranen senioren vereniging. Op 2 oktober zal de ledenvergadering zich hierover hebben uitgesproken. Daarnaast zijn er gesprekken met de Bond van Wapenbroeders, en is er overleg geweest met de FIM. De FIM heeft medegedeeld, verdere gesprekken niet nodig te achten. Persoonlijk betreur ik dat. Ik blijf van mening dat veteranenorganisaties moeten samenwerken, in het belang van hun leden en van alle veteranen in Nederland. Voor die samenwerking staat de VOMI graag open.

Mirne Vis

Dit jaar hebben wij tijdens onze vakantie een bezoek gebracht aan Frankrijk. Onze route was gepland langs verschillende plaatsen waar in het verleden oorlogen hebben gevoerd. Hoogtepunt was de opening van een museum bij Juno Beach.

Een bezoek aan Frankrijk

1914 - 1919 1940 - 1945

"Een strijd voor één vaderland". Met dit affiche van de Vrije Fransen werd na D-Day de band tussen het bevrijde en het nog bezette deel van Frankrijk tot uitdrukking gebracht. (Historisch archief PENN Communicatie)

Ons eerste bezoek betrof het VIMY-memorial in Arras, waar in 1916/1917 een enorme slag werd uitgevochten tussen Canadese- en Franse militairen tegen de Duitsers. De strijd vond plaats op de 14 km. heuvelkammen. Als herinnering staat nu op de top van die heuvel een monumentaal gedenkteken, gevormd door twee hoge pijlers,

voorzien van beeldhouwwerken, die vertellen hoe die immense strijd is verlopen. Het hele monument nam een bouw-tijd in beslag van 11 jaar en bestaat uit 6000 ton steen, afkomstig uit de Adriatische Zee. Het geheel rust op een bed van 11.000 ton staal en beton. Tijdens de aanvallen en de uiteinde-

lijke bezetting van deze heuvel verloren 11.285 Canadese militairen hun leven. Deze heuvel met een omliggend park van 100 hectare is Canadees grondgebied geworden na 1918, het einde van die oorlog. Het is aangrijpend dit monumentale bouwsel te bewonderen en dat de slag er nog elk jaar herdacht wordt. Het is toch al meer dan 85 jaar geleden.

Ons tweede bezoek betrof de strandplaats Dieppe. Daar werd in 1942 een landing vanuit zee uitgevoerd door Engelsen en Canadezen. Ook hier staan grote marmeren plaquettes langs de gehele boulevard opgesteld, die vertellen hoe de landing verliep, mislukte en tot duizenden gesneuvelden leidde.

Museum Juno Beach

Het laatste bezoek brachten we aan Normandië. Wij waren uitgenodigd om met onze Canadese vrienden de onthulling bij te wonen van het museum dat gebouwd is op een stuk strand waar de landing in 1944 plaatsvond.

Omdat de Canadezen daar aan land zijn gegaan (een strook van 10 km.) hebben zij er hun museum en gedenkzuilen geplaatst.

Op 6 juni 1944 werd de landing uitgevoerd, wat op 6 juni j.l. bij de onthulling werd herdacht, 59 jaar na dato. Omdat de landing in juni plaatsvond, heeft men die strook strand de naam 'Juno Beach' gegeven.

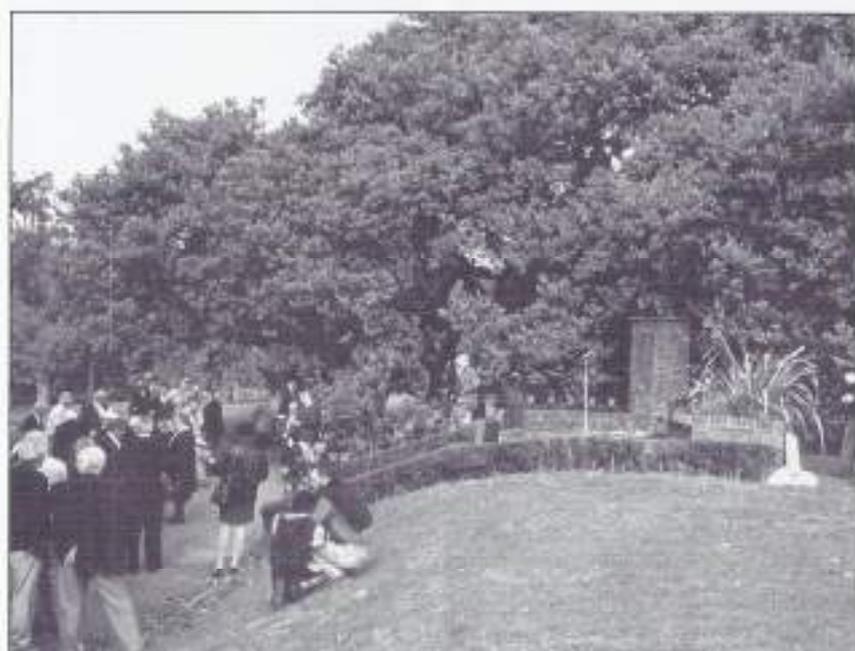
Het was een zeer indrukwekkende reis, maar nog meer voor onze Canadese medereizigers, van wie één zelf de landing had meege-maakt. Hij was 85 jaar en gehand-icapt, als gevolg van een verwonding tijdens de landing.

Het was een lange, doch indrukwekkende en soms emotionele reis.

H. v.d. Bospoort
(Peningm. Vómi de Veluwe)

Er zijn honderden gedenktekens ten behoeve van de in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea gesneuvelde en/of overleden militairen in de periode 1945 tot en met 1962. Overal kan men ze tegenkomen, tot zelfs in het buitenland, zoals de foto van het gedenkteken in Nieuw-Zeeland bewijst.

Gedenktekens voor gevallenen

Het Nederlandse monument te Parnell (Nieuw-Zeeland)

Regelmatig wordt de vraag gesteld in welke gemeenten of plaatsen een gedenkteken staat voor de overleden Indië- en Nieuw-Guinea militair-

ren, die allen liggen begraven op de zeven Erevelden op het eiland Java in Indonesië.

GRONINGEN

Groningen	-
Nieuweschans (straatnaam)	1
Appingedam	4

FRIESLAND

Leeuwarden	168
Pranekeradeel	2
Tzum	2
Drogeham	4
Zwaagwesteinde	3
Koudum	2
Slaveren	1
Ernewoude	1
Eastermar (Oostermeer)	1
Noordwolde	2

Wolvega	4
Hommerts	1
Woudsend	3
Wijnaldum	2
Harlingen	alg. tekst
Heerenveen	5
Broeksterwoude (straatnaam)	1
Blija (straatnaam)	1
Oudega (Q) straatnaam	1
Oudemirdum (straatnaam)	1
Lemmer (straatnaam)	1
Jistrum (straatnaam)	1

DRENTHE

Aalden	1
Emmen	23

Met gebruikmaking van de gegevens uit het boek "Sta een ogenblik stil" van Wim Ramaker en Ben van Bohemen en uit de periodieken van "Sobat" van de Vereniging Oud Militairen Indië- en Nieuw-Guineagangers VOMI, heb ik een lijst samengesteld van de gedenktekens die tot op heden, 1 augustus 2003, zijn geplaatst. Omdat de lijst niet volledig zal zijn, wordt het zeer op prijs gesteld als eventuele correcties en/of aanvullingen worden doorgegeven.

Achter de plaatsnaam is, indien bekend, het aantal namen aangegeven dat op de gedenktekens is vermeld. De lijst is gemaakt per provincie.

Meppel	2
Borger	9
Hoogeveen	7
Westerbork	2
Koekange	1
Nijeveen	1
Beilen	3
Stuitzand	2
Smilde	5
Zuidwolde	1

OVERLIJSSEL

Genemuiden	2
Losser	5
Staphorst	-
Dalfsen	4
Zwartsluis	4
Nieuwleusen	4
Haaksbergen	3
Almelo	16
Enschede	-
Kampen	12
Steenwijkerwold	10
Hardenberg	6
Deventer	15
Vollenhove	2
Raalte	-

Brederwiede (Giethoorn)		Dordrecht	17	Benthuizen	1
Hellendoorn	-	Hendrik-Ido-Ambacht	3	Den Haag	16
Waneperveen)	3	Giessenburg	alg. tekst	Schiedam	30
Zieuwent (Lichtenvoorde)	1	Maassluis	alg. tekst	Nieuwkoop	-
Denekamp	-	's Gravendeel	2	Bergschenhoek	-
Vriezenveen	alg. tekst	Korendijk	2	(aarde van de crevelden)	-
Steenwijk	-	Heerjansdam	1	Boskoop	-
Zwolle	-	Rotterdam	178	Alphen a/d Rijn	8
GELDERLAND		Monster	5	's Gravensande	-
Heerde	8	Oostflakkee	4	Binnenmaas	7
Nijmegen	59	Moerkapelle	4	Lisse	-
Maardriël	2	Rijswijk	6	Cromstrijen	6
Renkum	14	Ridderkerk	7	Lisselmonde	3
Wijchen	4	Rijnsburg	4	In 2003 zal in Brielle nog een	
Harderwijk	-	Rozenburg	1	gedenksteen worden onthuld voor	
Culemborg	5	Alkemade	-	1 Indiëmilitair en 2 Koreamilitairen.	
Kilder	1	Middelhamnis	5	De steen is momenteel in bewer-	
Veenendaal	6	Poortugaal	3	king.	
Orssel	6	Overschie	8	ZEELAND	
Ede	-	Sliedrecht	7	Terneuzen	55
Varsseveld	3	Noordwijkerhout	8	Goes	6
Voorst	5	Schoonhoven	2	Kapelle	1
't Harde	alg. tekst	Rhoon	2	Biezeling	1
Groesbeek	alg. tekst	Papendrecht	alg. tekst voor	Schore	1
Rijkerk	-	Oud-Beijerland	8	Wemeldinge	1
Apeldoorn	-	(en Indische gemeenschap)		Ierseke	-
Elst	alg. tekst	straatnamen)		Veere	8
UTRECHT		Strijen	3	Heinkenszand	-
Lisselstein	-	Pijnakker	4	Borsele	-
Soest	-	Werkendam	alg. tekst	Vlissingen	34
Soesterberg	-	Katwijk	6 (alg. tekst)	Middelburg	14
Utrecht	27	Maastand	1	Schouwen Duiveland	16
Bunschoten	1	Viist	3	Colijnsplaat	2
Spakenburg	5	Delft	16	Hansweert	3
Woudenberg	-	Sassenheim	7	Tholen	9
Zeist	13	Zoetermeer	3	LIMBURG	
NOORD-HOLLAND		Nieuwerkerk a/d IJssel	4	Sittard	-
Broek op Langedijk	6	Schipluiden	3	Venlo	-
Langdijk	5	Gouda	16	Stamproy	2
Anna Paulowna	3	Zwijndrecht	10	Schinnen	6
Hippolytushoef	4	Zevenhuizen	2	Nederweert	3
Sloten-Osdorp	alg. tekst	Vlaardingen	11	Castenray	1
Amsterdam (AFC terrein)	1	Leiden	25	Maastricht	53
Zandburen	4	Zoeterwoude	1	Ysselstein	alg. tekst
Middenmeer	1	Berkel en Rodenrijs	4	Kessel	2
Beverwijk	9	Gorichem	5	Landgraaf	-
ZUID-HOLLAND		Waddinxveen	3	Kerkrade	-
Alblasserdam	3	Noordeloos	1	In Roermond staat het nationaal	
Liesveld	3	Oegstgeest	4	Indiëmonument, waarop ongeveer	
Barendrecht	5	Spijkenisse	5	6300 namen zijn vermeld van over-	
Goedereede	3	Koudekerk a/d Rijn	1	leden militairen uit de periode 1945	
Capelle a/d IJssel	4	Bleiswijk	1	tot en met 1962. Dit is dus inclusief	
Hardinxveld/Giessendam	5	Noordwijk	4	Nieuw-Guinea.	
		Dirksland	2		
		Schiedam (voor 2 Koreamilitairen)			

Eventuele correcties c.q. aanvullingen gaarne zenden
naar: G. de Jong, Rozenlaan 41, 2995 AS Heerjansdam.
Tel. 078-6771902. E-mail: gedejo@veteranen.nl

Honderd oorlogsmisdadigers heeft hij opgespoord. Twee kwamen door hem voor de rechter: Jacob Luitjens en recentelijk Herbertus Bikker. Bij Dirk Hoogendam was de dood hem net te vlug af.

Veteraan Jack Kooistra blijft op jacht

Nederlandse justitie faalde

'Veertig jaar geleden al vond ik het onbegrijpelijk dat de Nederlandse Justitie zo slap opereerde in het opsporen en vervolgen van oorlogsmisdadigers. Een aanfluiting. Uit wraak en om recht te doen aan hun slachtoffers ben ik met dit speurwerk begonnen.'

Jack Kooistra, als 73-jarige nog altijd full time rechtbankverslaggever voor het Friesch Dagblad, heeft weer een maand in het brandpunt van de belangstelling gestaan. Hij traceerde de voormalige kampbewaker Bikker in Duitsland en droeg materiaal aan op basis waarvan hij vervolgd kon worden. Het proces tegen de 'beul van Ommer' zorgde in september voor een lawne aan publiciteit. En aan reacties van slachtoffers en hun nabestaanden. Een oud-marinier uit Rotterdam, zelf al 80, liet weten dat hij Bikker alsnog zou willen doodschieten.

'Ik heb maar één negatieve reactie gehad. Of ik nou zo'n ouwe stakker van 88 moest achtervolgen. Ik zei: meneer, al was-ie 188, dan liet ik hem nog niet met rust. Hij heeft het verdiend!'

Ze horen allemaal bestraft te worden, is de overtuiging van Kooistra. Zelf schopte hij als vijftigjarige uit woede tegen de grafsteen van Gert de Graaf, de SS'er die hem als jongetje een trap gaf toen hij zijn gevluchte vader niet wilde verraden. De woede is verklaarbaar. Ooms van hem zaten in kampen vanwege illegale activiteiten, kennissen werden gedood – onder wie de kleine Piet

Dantuma, die bij een razzia door geweervuur om het leven kwam.

Verbeten speurder

Kooistra begon zijn speurwerk enkele jaren nadat hij van 1951 tot '53 als dienstplichtige anderhalf jaar in Indië en op Nieuw Guinea dienst had gedaan bij de Intendance. Bij de Dienst Identificatie en Berging deed hij kennis op die hem later bij zijn zoekacties naar omgekomen beulen en slachtoffers nog van pas zou komen. 'In het begin heb ik bij dit identificatiewerk alle duivels van de hel gezien. Maar na verloop van tijd went het. Tenslotte vond ik het prachtig werk: stoffelijke resten als materiaal voor historisch onderzoek.'

Kooistra bleek al snel een begenadigd speurmeus en documentalist. Een grote impuls voor zijn speurwerk was de officiële opsporingslijst die hij in handen kreeg. Hij ontdekte dat 25 oorlogsmisdadigers posthuum, soms lang na hun dood, nog zijn veroordeeld, terwijl anderen gewoon vrij rondliepen.

Bij officiële opsporingsinstanties werd door mr. De Beaufort aanvankelijk wel belangstelling voor zijn werk getoond. Maar toen hij diens opvolger mr. Brillman vroeg om dossiers in te zien, werd hem dat geweigerd. 'Ik vind het schandalig hoe het Nederlandse justitie-apparaat met deze erfenis van de oorlog is omgegaan. Daarin is ook niks veranderd. Nog steeds faalt Justitie. Dat is heel anders in Duitsland, waar een jaar of

tien geleden de stemming compleet is omgeslagen.'

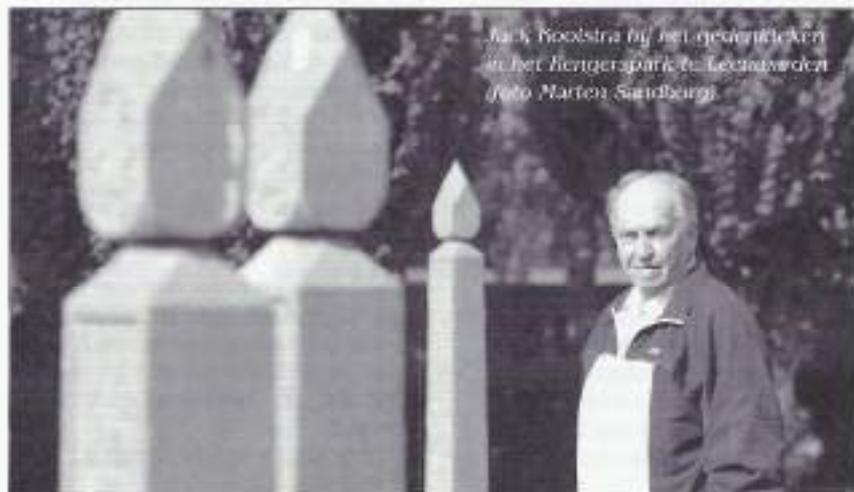
Het is verbijsterend, aldus Kooistra, dat 'een boerenpummel uit Fryslân' zaken boven water haalt die recherche-instanties met al hun mensen en middelen laten liggen. Dat maakt hem extra verbeten. 'En het paradoxaal is dat ik voluit wordt gesteund door slachtoffers en hun nabestaanden. Het gevoel dat er eindelijk wordt rechtgedaan, geeft hen rust – terwijl je ook zou kunnen denken dat het oude wonden openrijt.'

Het heeft Kooistra ontzettend goed gedaan dat naast deze blijken van persoonlijke waardering ook officiële erkenning kwam in de vorm van toekenning van een ridderorde. 'Je mag best weten dat ik toen wel even de tranen in mijn ogen had.'

Doorgaan

Tegenover die morele steun staat af en toe een negatieve ervaring. Kooistra is meerdere keren bedreigd, zijn vrouw is van de weg gereden. Toen hij serieus een plan had uitgewerkt om Bikker uit Duitsland naar de Nederlandse grens te ontvoeren – na toediening van morfine door een arts – stuitte hij op onbegrip bij een kleindochter. 'Ze noemde me een potentiële moordenaar. Dat raakte me.' Het raakte hem, maar het bracht hem niet uit zijn evenwicht. Elke dag, die in de vroege ochtend begint met een trainings-loopprondje, wordt nog steeds tot in de late uurtjes gevuld met speurwerk, waarvan de resultaten worden verwerkt tot imposante archieven. 'Van het NIOD sturen ze wel mensen voor informatie aan mij door. Ik heb zo veel materiaal toegespeeld gekregen en zelf verzameld.'

Een deel daarvan wordt verwerkt in een geweldig naslagwerk over gevallenen in de Tweede Wereldoorlog die een relatie met Fryslân hebben. 'Ik hou er pas mee op', zegt Kooistra, 'als ik het psychisch of fysiek niet meer kan doen. Of wanneer Magere Hein de allerlaatste die nog vrij rondloopt, heeft ingerekend.'

Jack Kooistra bij het nederzinken in het Bergerspark te Leeuwarden
foto Marten Sandberg

Klaas Jansma

Bob C. Cats en Henk N.J. van den Berg, twee beroepsofficieren b.d., een Overste en een Majoor, hebben als onderofficieren in Indië het klappen van de oorlogszweep aan den lijve ervaren (1945-1950), guerillaoorlog in de tropen. Zij hebben daarover een subliem boek geschreven, goed verzorgd en leuk geïllustreerd, gebonden en met stofomslag.

Logistiek onder de Tropenzon

De verzorgende diensten van KNIL en KL in Nederlands Indië 1946-1950

Lezers van "Sobat", opgelet. Voor u geldt een speciale ledenprijs van € 16,95, in plaats van € 22,50. U kunt het boek in uw bezit krijgen door € 16,95 over te maken op giro nr. 3697482 t.n.v. uitgeverij De Bataafse Leeuw te Amsterdam, Rooseveltlaan 191, 1079 AP, onder vermelding Logistiek/Vomi plus uw naam en adres. Verzendkosten zijn inclusief.

Dit boek is het verslag van een wonder, gewrocht door tienduizenden Nederlandse jongens in 's Konings wapenrok gedurende de jaren 1945-1950/62 in een ver tropisch land dat nu Indonesië heet. Naar aanleiding van deze boektitel werd mij herhaaldelijk gevraagd: "Wat is eigenlijk Logistiek"? Ja lezers, de generatie van de Indië-gangers telde ten gevolge van de economische crisis in de jaren 1930-1937, de oorlogsjaren en Indië, weinig doorleeders. Wij waren door de bank genomen eenvoudige jongens van de koude grond. Welnu, logistiek staat voor Verzorging in de breedste zin des woords.

Wie dit boek leest, weet meteen wat die verzorging in al zijn facetten in Indië inhield. De prestaties daarbij geleverd zijn ongelofelijk. Het door de Nederlandse overheid in die jaren naar de Oost uitgezonden leger, 150.000 man sterk, beschikte nauwelijks over de minimale middelen om de opgedragen taak, het herstellen van Orde en Rust in de opstandige kolonie, te herstellen. De Logistieke Diensten kampten vanaf de eerste dag in Indië met onvoldoende en vaak wrakke transportmiddelen. Er was bijna niets om het intensieve vervoer in de immense

ruimten van de duizenden eilanden tellende Insulinde te verzorgen, of liever te creëren. Dit werk vertelt hoe de Logistiekers deze schijnbare onmogelijkheid fiksten. En dat ze het fiksten is het wonder waarmee ik deze recensie aanving.

Het Nederlandse leger in Indië, gedurende de jaren 1945-1950 en op Nederlands Nieuw-Guinea tot 1962, was niet alleen het vreemdste leger ter wereld dat ooit door enige regering ten oorlog werd ingezet. Het was tegelijk het vindingrijkste leger uit de geschiedenis. Minimaal uitgerust improviseerden de mannen van deze armee op een onover-trefbare wijze hun benodigde vervoermiddelen en verdere toerusting uit het niets en de hen ter beschikking staande wrakken en verdere rommel. Ze reden over gatenkaaswegen en wiebelende bruggen. En hoe enorm waren de afstanden, hoe warm was het en hoe ver, hoe primitief waren hun bivaks, hoe eenzijdig was het eten, hoe sjofel de kleding, hoe versleten de schoenen. En hoeveel moest worden gedaan door zo weinigen. En hoe wreed en ongreepbaar waren de tegenstanders. De mannen van Spoor maakten van twee of drie wrakken weer één bruikbaar vervoermiddel of wapen. Zij improviseerden zelf hun gammele barakken, vulden hun povere rantsoenen aan en verplaatsten zich op hun vehikels, onder vuur van de vijand, in nacht en onweer van post naar post, van kali naar kali, vaak ziek en moe. Hoe moeilijk was de hygiënische en medische verzorging. Maar de Nederlandse soldaat modderde voort. Zo leefden en werkten de jongens van Spoor. Dezelfde jongens die in de jaren

1940-1945 als dwangarbeiders naar Duitsland waren gedeporteerd, die ondergedoken of in het verzet waren gegaan, de hongerwinter in Holland hadden meegemaakt. Zij hadden in die jaren van gevaar en schaarste van alles geleerd te improviseren om te overleven, hadden geleerd elk stukje leer, gummië, hout of blik te gebruiken en alles wat nog bruikbaar leek weer op te lappen. Met deze ervaring gingen ze naar Indië om daar het in de oorlog geleerde opnieuw in praktijk te brengen, drie, soms vier jaren lang. En ze fiksten het. En wat was de dank van het vaderland voor hun inspanningen en ontberingen, hun afzien en hun vindingrijkheid? Bewondering, respect, dankbaarheid? Nee, vergulzing was hun deel, laster hun beloning. En ook deze bejegening mag een wonder worden genoemd. Politici, kerkelijke leiders, media-hyena's, regeerders en antikolonialen, waren één in hun verwijten aan het adres van de Indiëveteranen.

De auteurs van dit onthullende en de overheden niet sparende werk, hoe zakelijk en cool ook geschreven, hebben al deze aspecten aange-toond. De mannen en vrouwen die in Indië bij de zeer diverse eenheden van de Logistieke diensten hebben gewerkt en ons hebben verzorgd en van de broodnodige toerusting hebben voorzien, van vechtpet tot kanon, van dagelijks brood tot vliegtuigen, van rokerij tot benzine, verdienen een ode. Maar helaas, ook hier geldt: de paarden die de haver verdienen, krijgen het niet. Ondank is 's werelds loon. Logistiek onder de tropenzon, een wonder dat het slaagde. Wij zagen het gebeuren, maar zelfs wij doorgrondden het niet.

Dit boek is niet alleen leerzaam en onderhoudend. Het is het verslag van een wonder, van doorzettingsvermogen en vindingrijkheid, van wat dappere mensen vermogen. Hulde aan de mannen en de vrouwen van de Logistieke diensten. Een ode te hunner verdienste. Wij kregen alles te zijner tijd. Een waar wonder in een barre tijd. Bedankt Logistiekers.

J. Zwaan.

Bob C. Cats en Henk N.J. van den Berg, Logistiek onder de Tropenzon. De verzorgende diensten van KNIL en KL in Nederlands Indië 1946-1950. Uitg. De Bataafse Leeuw, 208 pagina's. Prijs € 22,50. ISBN 90 6707 553 1.

Augustus was de maand van de vele herdenkingen voor gevallen en overleden sobats. Hoogtepunt was natuurlijk de grote herdenkingsceremonie in Roermond. Maar ook de vele regionale en plaatselijke bijeenkomsten van veteranen vormden belangrijke momenten van herinnering en eerbetoon. Het was goed om erbij te zijn – gelukkig in het gezelschap van velen, ook van een jongere generatie.

Herdenkingen

Roermond: 'eindelijk erkenning'

Op zaterdag 6 september j.l. werd onder redelijke weersomstandigheden de jaarlijkse herdenking bij het Nationaal Indië-monument gehouden van de 6000 omgekomen Nederlandse militairen tijdens het conflict in Nederlands Oost-Indië en Nieuw-Guinea (1945-1962). Zoals ook de voorgaande jaren waren weer zeer, zeer vele veteranen naar Roermond gekomen, soms in gezelschap van kinderen en kleinkinderen.

Het officiële openingswoord werd gesproken door de voorzitter van de Stichting Indië-monument Roermond. Hij heette alle aanwezigen van harte welkom, waaronder natuurlijk de familieleden van de omgekomenen, verder de diverse aanwezigen namens de Regering, Minister van Defensie, Ridders M.W.O., Draggers van de Bronzen Leeuw en Draggers van het Bronzen Kruis en verder natuurlijk alle veteranen.

Het openingsgebed en de herdenkingstoespraak werd gesproken door de leger-predikant Van Aggelen van de Koninklijke Luchtmacht. Om 14.00 uur werd het Signaal Taptoe geblazen, vervolgens werd een minuut stilte gehouden waarin een eerbetoon van de Koninklijke Luchtmacht in de "Missing Man" formatie, waarna het Signaal Reveille werd geblazen.

Hierna volgde een declamatie van Jan Huijskens, waarna de vlagceremonie werd gehouden en het Wilhelmus werd gespeeld en gezongen. Vervolgens werd overgegaan tot de kranslegging (totaal 120 kransen).

Het defilé werd geopend door de rolstoelers met daarna de genodigden en verdere aanwezigen. Minister van Defensie, de heer H. Kamp, was een van de sprekers. Hij zij het een grote eer te vinden om namens de Regering een krans te mogen leggen.

Moelijk en gevaarlijk

De heer Kamp zei het volgende. "De strijd in de voormalige overzeese rijksoorden is een strijd van vóór mijn tijd. Een lang verzwegen verleden van militairen die uit naam van het Nederlandse volk en in opdracht van de Nederlandse regering hun plicht vervulden in een ver land.

Foto: Ton Jorna Roermond.

Als minister van Defensie ben ik er voor verantwoordelijk dat militairen die tegenwoordig worden uitgezonden, goed zijn voorbereid, ter plekke goed hun werk kunnen doen en bij terugkeer ook goed worden opgevangen. Immers, de uitgezonden militair van nu is de veteraan van morgen. Om aan die verantwoordelijkheid invulling te kunnen geven, breng ik bezoeken aan onze militairen in het buitenland: Bosnië, Afghanistan en deze maand ook Irak. Zo kan ik mij op de hoogte stellen van de situatie ter plekke. Toch is het voor mij heel moeilijk een voorstelling te maken van hetgeen waarmee u tijdens uw verblijf in de Oost bent geconfronteerd. Daarvoor ben ik aangewezen op uw getuigenissen en verhalen over uw belevenissen.

Ik mag wel stellen dat u het, als Indië- of Nieuw-Guinea veteraan destijds behoorlijk voor de kiezen heeft gekregen. Na een opleidingsjijd van vaak nog geen zes maanden vertrok u per schip naar de andere kant van de

aardbol. Tienduizenden jonge mannen, velen dienstplichtig, die vaak al hun halve jeugd door crisis en oorlog verloren hadden zien gaan. Nauwelijks voorgelicht over de taak die u moest vervullen. Na een oversteek arriveerde u in een vreemd en onbekend land met totaal andere culturen. Voor u niet die prachtige "Gordel van Smaragd", zoals het altijd in Nederland werd voorgesteld. Daarbij bleek al snel dat de opleiding in Nederland niet was gericht op de moeilijke en gevaarlijke omstandigheden waaronder daar geopereerd moest worden. In Indië kreeg u niet alleen te maken met de zichtbare geregelde troepen, de TNI, maar ook met veelal onzichtbare bendes, met guerrillastrijders en met rampokkers. U kreeg te maken met grote en kleine acties, met eenzame buitenposten, met beschietingen en trekbonnen, met sluipschutters en hinderlagen, met hitte en ziektes, en vooral met ein-de-loze patrouilles. Het was zweeten en het was zwoegen.

Angst

En al die tijd bestond er de angst dat het lot jezelf of je kameraad zou treffen. Je moet het hebben meegemaakt om dat te kunnen begrijpen. Die angst is voor mij, voor de naoorlogse generatie, niet of nauwelijks voor te stellen. Ik moet het, zoals ik zojuist zei, met uw getuigenissen en verhalen doen. Laatst las ik bijvoorbeeld over de ervaringen van oud-marinier Andries Duister tijdens zijn periode in Indië. In een korte passage omschreef hij op treffende wijze de onthuisering, zoals zo velen onder u dit hebben meegemaakt.

Plotseling een zware knal ... twintig meter voor mij reed een GMC op een trekdom. We zagen de jongens van ons peloton de lucht inliegen, sommigen bleven in de bomen hangen; zes doden en zes zwaargewonden! 's Avonds hebben we ze nog

begraven in de kampong, gewoon tussen de huisjes. Toespraak van de commandant en 2 minuten stilte. Acht mariniers gaven vier geweersalvo's. Op zo'n moment wordt de stilte oorverdovend."

Oor-ver-dov-end stíl bleef het ook daarna, lang daarna, te lang. Nederland zat bij uw terugkeer echt niet te wachten op verhalen over de strijd in Indië. De ontvangst die u kreeg was kil en vol onbegrip. "Zou je niet eens gaan werken, je hebt daar lang genoeg in de zon gelegen!" De Indische bladzijde moest zo snel mogelijk worden omgeslagen. Het cynische was dat u, de veteranen, op één punt niet werd vergeten. De bureaucratie draaide door. Na uw terugkeer werd u immers nog jarenlang verrast met oproepen voor herhalingsoefeningen, die meestal in Duitsland plaatsvonden. Anderen werden verplicht deel te nemen aan de weinig populaire oefeningen voor de Bescherming Burgerbevolking (BB).

Wat ook kwam in de loop der jaren was kritiek, kritiek over uw optreden, zelfs over vermeende oorlogsmisdaden. Kritiek van mensen die vanuit de eigen veilige huiskamer een oordeel meenden te kunnen vormen over dat wat in Indië was gebeurd. Hoe herkenbaar als we kijken naar hetgeen de mannen en vrouwen van Dutchbat III de afgelopen jaren is overkomen. De Nederlandse samenleving staat vaak snel klaar met een oordeel, zonder de feiten en de werkelijkheid te kennen.

Veel veranderd

Gelukkig is in de loop der jaren langzaam maar veel veranderd. "Pelan-pelan" zou men in Indonesië zeggen. Dankzij uw protesten in de jaren '70 en '80, dankzij uw acties tegen de onjuiste beschuldigingen is de ontwikkeling van het Nederlandse veteranenbeleid uiteindelijk in een stroomversnelling geraakt.

Vooraf dankzij uw inspanningen ontstond geleidelijk bij de overheid en in een groot deel van de samenleving het besef dat het geen pas geeft veteranen te verгуizen. Dat

waardering en erkenning voor hetgeen zij namens en in opdracht van de Regering hebben verricht veel meer op zijn plaats is. Die omslag had ook gevolgen voor het huidige beleid. Nu is de voorbereiding wel goed verzorgd. Nu is er wel een behoorlijk materieel en immaterieel nazorgbeleid. Een beleid waar ook de jonge veteranen van vandaag en toekomstige veteranen van morgen profijt van hebben.

Foto: Ton Jorna Roermond.

Hoewel al veel is bereikt, staat de ontwikkeling niet stíl. Zo heeft u uiteindelijk de veteranenspelid ontvangen. Iedere veteraan, jong of oud, in welk verband ook waar naar toe uitgezonden, is een Nederlandse militair die het Koninkrijk onder bijzondere omstandigheden heeft gediend. Deze spelid helpt te wijzen op die overeenkomsten in verscheidenheid en op het wezenlijke belang van de gemeenschappelijkheid.

Veteranendag

Dat is ook het belang van een landelijke veteranendag. Aan een evenement dat zich exclusief richt op de totale veteranenpopulatie heeft het tot nu toe nog ontbroken. Enkele maanden geleden heeft de "commissie van Eekelen" Defensie geadviseerd over het nut van zo'n jaarlijkse Nederlandse veteranendag. Een dag die moet bijdragen aan de maatschappelijke erkenning van alle veteranen. Belangrijk was dat deze dag niet met andere veteranenactiviteiten mocht samen-vallen. Mede daarom is gekozen om de veteranendag jaarlijks te organiseren op 29 juni, de verjaardag van de bekendste Nederlandse veteraan, Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard. Binnenkort zal een werk-

groep aan de slag gaan om deze dag te organiseren. Ik vind het belangrijk dat deze eerste dag een groot succes wordt en dat deze dag goed in onze samenleving wordt gepositioneerd. De voorbereidingen daarvoor zullen veel tijd kosten. Reden waarom is besloten om in 2005, zestig jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog, deze belangrijke dag voor het eerst van start te laten gaan.

Ook onder jonge veteranen bestaat de behoefte om hun gevallen kameraden te herdenken. Daarom zal op 24 oktober a.s., op de officiële oprichtingsdatum van de Verenigde Naties, de staatssecretaris van Defensie hier in het Stadspark Hattum het monument voor omgekomen militairen tijdens vredesoperaties onthullen. Met de oprichting van dit monument, vlak bij het Indië-monument, wordt een belangrijke brug geslagen tussen oude en jonge veteranen.

Dames en heren,
Al met al denk ik dat we met deze nieuwe initiatieven hard op weg zijn naar een echte veteranencultuur, zoals die in sommige andere Westerse landen al veel langer bestaat. Dat zijn we als samenleving verschuldigd aan alle militairen die namens Nederland hun belangrijke werk in het buitenland verrichtten. Dat zijn we verschuldigd aan u en aan dat zijn we verschuldigd aan die 6000 sobats die nooit van hun opdracht zijn teruggekeerd. Of zoals sergeant John Heltzer onlangs in een gedicht schreef:

*Gij Nederlander, ge moet uw plicht vervullen
Jegens die meer dan 6000 jonge knapen,
Die op wacht, daar onder de tjimara's" slapen
En rusten tot ze worden opgeroepen.*

"Pelan-pelan" is het Maleise woord voor langzaam.

"Een boom waaraan magische krachten worden toegeschreven.

Wegens het aanbieden van de vele copy i.v.m. de verschillende herdenkingen, heeft de redactie het besluit moeten nemen om de declamatie van de heer J. Huijskens, gedeclameerd tijdens de herdenking bij het Nationaal Indiëmonument te Roermond, in een volgend nummer van "Sobat" te gaan opnemen.

Capitulatie Japan

Het was weer een imponerend gebeuren: de herdenking van de slachtoffers van de in de jaren 1942-1945 en daaropvolgende periode van de Japanse bezetting in het voormalig Nederlands Oost-Indië en de Bersiap-periode. Eerst de bijeenkomst op 15 augustus j.l. in het congresgebouw in Den Haag, gevolgd door de officiële herdenking rond het Indisch monument bij de waterpartij aan de Prof. Teldersweg.

Het gazon was weer vol met overlevenden (waarvan velen de acht kruisjes al gepasseerd waren), de zogenaamde kampkinderen, de 3e generatie en familie en vrienden.

Strak in de tropen-outfit stond een Van Heutszdetachment met het karakteristieke hoofddeksel opgesteld, benevens de Militaire Kapel. Het weer leende zich buitengewoon goed voor deze openlucht bijeenkomst: droog, af en toe zon en een temperatuur rond de 24 graden (heel wat aangeneramer dan de daags daarvoor gemeten meer dan 35 graden in onze woonplaats).

Na enkele toespraken, onder meer door Yvonne Keuls met als hoofd-

thema herdenken en gedenken en door een leerling van het Vrijzinnig Christelijk Lyceum Den Haag, welk lyceum het monument heeft geadopteerd, werden na het hijsen van de vlag en het spelen van het Wilhelmus door autoriteiten, ambassadeurs van mede betrokken landen, stichtingen en verenigingen kransen rond het monument gelegd. Een emotioneel applaus kreeg de in oud KNIL-uniform gestoken bewoner van het KTOMM Bronbeek bij het naar voren treden voor de kranslegging. Ook de VOMI was bij deze plechtigheid door Victor C. Bridé en Theo Rump vertegenwoordigd.

Bij het afroepen van de verenigingsnaam VOMI werd van verschillende

kanten afgevraagd wat de VOMI was, aangezien die naam op generlei wijze een relatie met de tropen aanduidde, wat bij alle andere kransleggers wel het geval was.

Als vanouds waren enkele Wapenbroeders in keurig veteranenuniform aanwezig om de kransen naar voren te brengen. Dit gebeurde op militair vakkundige en gedisciplineerde wijze.

Na de kranslegging werd de plechtigheid afgesloten met een defilé, hetgeen nog geruime tijd in beslag nam door het leggen van vele honderden bloemstukken, tot in het monument toe.

Theo Koning

Voor u gelezen

Onderstaand artikel, ingezonden door VOMI Noord-Brabant Oost, van René van Rijckevoersel, chef redactie Politiek en Binnenland, is gelezen op 16 augustus in het weekblad "Elsevier".

Oud-Indiëgangsters gedenken Japanse capitulatie: geen makkelijke dagen voor ze.

Voor duizenden oud-Indiëgangsters is augustus een maand waarin zij zichzelf geconfronteerd zien met hevige emoties. De herdenking van de Japanse capitulatie op 15 augustus 1945, het feltelijke einde van de Tweede Wereldoorlog, doet bij veel ouderen die de bezetting van het toenmalige Indië aan den lijve hebben ondervonden, de her-

inneringen en trauma's opspelen. Vaak hebben zij niemand meer om die emoties mee te delen. Eenzaam leveren zij dezer dagen strijd met beelden die naarmate zij ouder worden, duidelijker bovenkomen uit dat verre, verwarrende verleden. Gruwelijke beelden vaak, want de Japanners gedroegen zich in Azië geen haar beter dan de Duitsers in Europa.

Nederland viert de 'officiële' bevrijding jaarlijks op 5 mei. Op 4 mei gaat de Koningin naar de Dam voor dodenherdenking. De 15e augustus wordt niet of nauwelijks gevierd. En de doden die vielen als gevolg van de Japanse bezetting van Nederlands-Indië, worden op 14 augustus in kleine kring herdacht. Dat gebeurt onder meer bij de

Scheveningse Bosjes in Den Haag, waar sinds 1988 een nationaal monument staat dat de bezettingsperiode van Nederlands-Indië herdenkt. 'De geest overwint', meldt de plaquette. Maar bij de vele duizenden die de Japanse bezetting meemaakten, werkt die geest inmiddels niet meer mee. Een geduldig oor is voor deze vaderlandslievende mensen en hun herinneringen echter ook voldoende. En misschien kan één van de leden van het Koninklijk Huis ook buiten de lustrumjaren met zijn of haar aanwezigheid een blijk van medeleven geven.

René van Rijckevoersel

Steenwijk

Op 15 augustus 2003 werd in het Slingerbos een herdenking gehouden

*Vele woorden zijn al geschreven
Vele woorden zijn al gezegd
Woorden over het waarom
Woorden over het daarom,
Woorden die diep ontroering wekten
Woorden die een onvergetelijke indruk nalieten.
Toch blijven wij gedenken ook vandaag*

Met dit stukje proza van woordkunstenaar Leny Malherbe werd na het signaal 'verzamelen' om 12.00 uur de herdenking begonnen.

In haar welkomstwoord tot circa 150 aanwezigen sprak de voorzitter Johanna Esselink-Roest dank uit voor de grote opkomst en in het bijzonder voor de aanwezigheid van de erewacht van het Regiment Van Heutsz.

De burgemeester van de gemeente Steenwijkerland Hayo Apotheker memoreerde de gebeurtenissen tijdens en na de Tweede Wereldoorlog in het vroegere Nederlands Oost-Indië. Een onuitwisbare indruk hebben deze gebeurtenissen gemaakt op de mensen die deze tijd als kind of als volwassene hebben meegemaakt. Ook bij jongere generaties

begint het een plek te krijgen'. Hij is blij dat Steenwijk als militaire stad een passende plaats kan bieden voor deze jaarlijkse herdenking. 'De bevolking bestaat hier uit verschillende groeperingen, die respect hebben voor elkaar'.

We luisterden naar 'Het lied der gevangenen' (bandje), gevolgd door een declamatie door mev. C. Nieuwland-van Maanen en een toespraak van mevrouw G.C. Hendriks-Bergsma, beiden van de Werkgroep Indische Oorlogswezen, daarmee vertolkende het accent dat op deze herdenkingsdag lag bij deze oorlogswezen. Johanna Esselink-Roest besloot dit deel van de ceremonie met het zingen van Het Indisch Onze Vader.

Er werden kransen en bloemstukken gelegd namens, o.a. de gemeente Steenwijkerland, Kon. Landmacht, Comité Indisch Monument Steenwijk en vele andere groeperingen.

Op het signaal Taptoe werd een minuut stilte gehouden en na het hissen van de vlag werd gezamenlijk het 1e en het 6e couplet van het Wilhelmus gezongen.

Het defilé werd geopend door de voorzitter en de burgemeester, waar de andere aanwezigen zich bij aansloten. Het defilé werd besloten door de Wapenbroeders, de scouts en de militairen van het Regiment Van Heutsz, die gezamenlijk front maakten voor het monument en de eregroet brachten.

Na afloop was er weer, zoals gewoonlijk, gelegenheid om bij te praten in de uitspanning Taman Indonesia te Kallenkote 53, waar de deelnemers een kop koffie met spekkook werd aangeboden en waar hapjes en drankjes verkrijgbaar waren. Velen genoten daar ook van een portie gado-gado met echte sateh.

Henk van Dalen

Hardenberg

Deze herdenkingsbijeenkomst werd om 19.40 uur geopend met een kort welkomstwoord door de heer G. Weitkamp, die vervolgens het woord gaf aan de voorzitter van de Stichting Indië-Monument, de heer H. Smid. Daarna werd er een toespraak gehouden door de heer. W. Ensing en de Loco-burgemeester de heer D.T. Prinsse.

Om exact 20.00 uur werd het signaal Taptoe geblazen, waarna twee minuten stilte werd gehouden.

Na het commando 'Erewacht, Brengt ... Eregroet' speelde de hoornblazer het Wilhelmus (1e en 6e couplet) en werd de vlag langzaam in top gehesen.

Hierna vond de bloem- en kranslegging plaats, waarna dhr. G. Weitkamp nog een slotwoord sprak, waarna het defilé plaats vond

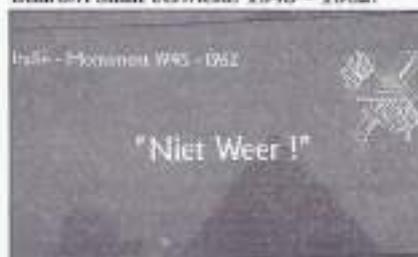
Het Indië-Monument in Hardenberg bestaat vijf jaar en jaarlijks vindt er op de avond van 15 augustus de herdenking plaats. Opvallend is dat de belangstelling hiervoor toeneemt.

Deze steen naast het Indië-Monument is opgericht die herinnert aan de graven in de Japanse interneringkampen.

Nieuw-Guinea hoort er bij.

Daarom staat vermeld: 1945 - 1962.

Mensen van heinde en ver voelen zich aangesproken en komen naar deze mooie locatie aan de oever van de Overijsselse Vecht. Voor veel Indië- en Nieuw-Guinea veteranen is dit een dierbare plaats geworden, rond deze twee monumenten. Het zijn hier niet alleen de zes militairen uit Hardenberg die herdacht worden, maar ook de vele Indische Nederlanders en kampslachtoffers die in de vergeten oorlog tussen 1942 en 1945 hun leven verloren. Op het Indië-monument staat als tekst: 'Niet weer' en op de steen van de kampslachtoffers staat vermeld: 'Nooit meer'. Het spreekt voor zich

dat er een band bestaat tussen onze Indië- en Nieuw-Guinea veteranen en de ex-gedetineerden uit de Japanse concentratiekampen. De grootste zorg voor deze groep sobats in en rond Hardenberg is om deze herdenking op 15 augustus ook in de toekomst door te laten gaan. Daarom is er bij het Stichtingsbestuur in Hardenberg een streven om jonge mensen hiervoor te interesseren.

Daarom werd het zeer op prijs gesteld dat er een erewacht stond aangetreden van een afdeling van de "Natres", geflankeerd door enkele militairen van de 1e Divisie "7 December" en een aantal Nieuw-Guinea veteranen. Ook de medewerking van de drie adoptiescholen is van groot belang.

G. van Faassen.

De "Erewacht" brengt de eregroet tijdens het spelen en zingen van het Wilhelmus.

Enschede

Ondergetekende (Albert Scholten, voorzitter VOMI Overijssel) was gevraagd uit naam van VOMI-Nederland een bloemstuk te leggen bij het monument te Enschede.

Om 09.45 werden wij, (de heer en mevrouw Scholten), in een daarvoor ingerichte tent ontvangen met koffie en cake. Daar werden we begroet door de heren J. Koster en R. Biermold, die door VOMI Overijssel waren gevraagd om namens deze vereniging een krans te leggen. Vervolgens werden wij om 10.00 uur naar onze stoelen begeleid in een tweede tent, die uitzicht bood op het monument. Intussen speelde de Polite Kapel enige koralen. Na intrede van het Vaandel en het hijsen van de vlag halfstok werd de Last Post geblazen en een minuut stilte in acht geno-

men. Het welkomstwoord werd gevolgd door krans- en bloemlegging. Nadat diverse sprekers het woord hadden gevoerd, werd onderstaand lied met een toepasselijke tekst gezongen.

Na het uitreden van het Vaandel en de Erewacht kwam er een einde aan deze herdenking, waarna onder het genot van een kopje koffie met andere veteranen werd nagepraat. Rond 15.00 uur werd de thuisreis aanvaard, aangezien om 20.00 uur in Zwolle de herdenking zou plaats vinden en waar ook onze aanwezigheid gewenst was.

Dit monument, dit monument

*Ik kom hier wel eens vaker,
zeker ieder jaar één keer,
meestal als de mensen
zijn vertrokken.
Dan kom ik voor mijn vader
en leg de bloemen neer
en luiden in mijn hart
voor hem de klokken.
En dan voel ik weer
waarom ik ben gegaan,
dan weet ik waarom ik hier
ieder jaar wil staan,
want dit monument, dit monument
is een teken uit het verre Oosten
dit monument, dit monument*

*om te herdenken
en om ons te troosten.
Voor iedereen die daar iemand
heeft gekend
is dit monument, dit monument*

*Midden in de stad
ligt een menselijk figuur
levensgroot tussen bomen,
tussen huizen,
geknipt in een park
dat verandert op dit uur
in een ereveld met miljoenen
witte kruisen.
En ieder kruis staat voor
een mensennaam*

*en dan weet ik waarom wij hier
met zovelen willen staan.*

*Vaak spelen hier kinderen
met hun vriendjes op het gras,
onwetend van al die donkere
dagen.
Maar als zij door dit beeld
willen weten hoe het was,
dan hoop ik dat ze dat
eens zullen vragen.
Want een nieuwe generatie
dient zich aan,
die niet zonder zijn verleden
zijn toekomst kan verstaan.*

Zwolle

Samen met de Bond van Wapenbroeders, AVOM, COM en VOMI werd ook in Zwolle een krans gelegd bij het Indië-monument. Dit monument is vorig jaar (2002) onthuld en is bij mijn weten het enige monument dat aan alle burgers en militairen die omgekomen zijn in de periode 1941-1962, aandacht schenkt. Het is tot stand gekomen door de veteranenorganisaties

en de Indië gemeenschap. Ook dit jaar is er weer alleen aandacht besteed aan de Indische gemeenschap en ging de organisatie voorbij aan de gesnevelde militairen en hun nabestaanden. Ik heb mij daar aan geërgerd en vraag me af of het niet tijd wordt voor een andere koers. Ik denk aan een herdenken overdag, dat heeft het voordeel dat dan de kermis en de straatfestivaltel-

ten grotendeels nog niet actief zijn terwijl ze in de avond op verzoek van de gemeente 1 uur stilte in acht nemen. Het lijkt mij zinvol om hierover van gedachten te wisselen met onze collega veteranen.

Albert Scholten

Leeuwarden

Op woensdag 27 augustus 2003 werden tijdens de jaarlijkse herdenking in het Rengerspark in Leeuwarden bij het monument "De Deadenwacht" voor de 11e keer de 168 uit Friesland vertrokken militairen die tijdens hun plichtsvervulling omkwamen in het voormalig Nederlands- Indië en/of Nieuw-Gulnea in de periode 1945-1962, herdacht. Dit gebeurde in aanwezigheid van ruim 800 belangstellenden.

In het openingswoord heette de voorzitter, burgemeester M.F. Koopmans van de gemeente Bolsward, allereerst de familieleden en/of nabestaanden van de omgekomen militairen welkom. Daarna verwelkomde hij de vertegenwoordigers van de militaire- en burgerinstanties,

Leeuwarden.

Ook werd Ds. W.F. Jense uit Den Haag welkom geheten, die als veldprediker in de periode 1947-1950 op Java diende bij de Nederlandse onderdelen. Hij zou tijdens deze bijeenkomst de herdenkingsrede uitspreken.

Een deel van het monument met enkele veteranen van de Doodwacht.

waarbij hij met name de volgende personen noemde: Drs. E.H.T.M. Nijpels, Commissaris van de Koningin in de provincie Friesland, Loco-burgemeester G. Krol van de gemeente Leeuwarden, Generaal-Majoor L. Noordzij, Cdt. 1e Divisie "7 December", tevens afgevaardigde namens "Band Oud-strijders 7 December Divisie", Luitenant-Kolonel De Graaf namens de Inspecteur-Generaal der krijgsmacht en der Veteranen, Luitenant-Kolonel T. Frieswijk, waarnemend Cdt. Vliegbasis

Bij de speciale gasten waren ook mevr. A.G. Steenstra uit Emmen als declamatrice, alsmede Luitenant-Kolonel P.A.M. Kluitmans namens het Regionaal Commando Noord en de heer L. Diepenhorst namens de Regio-Politie Friesland aanwezig.

Na de openingsmuziek, verzorgd door Het Friesch Seniorenorkest onder leiding van de heer G. Heeringa, kreeg ds. Jense het woord. In zijn herdenkingsrede stelde hij dat de jaren in het toenmalige

Nederlands-Indië het leven van hen die mochten terugkeren heeft bepaald. De gedachten aan hun achtergebleven sobats tekenen nog vaak hun optreden en ook nu nog hebben zij het moeilijk om zich te uiten over wat destijds gebeurd is. Alleen in bijeenkomsten met andere sobats weten zij zich begrepen. Ds. Jense noemde een aantal sobats die op het monument staan vermeld en bij wier levenseinde hij aanwezig was geweest, en/of wier begrafenissen hij had moeten leiden. Na zijn terugkomst in Nederland heeft hij de families van deze sobats in Friesland allemaal bezocht hetgeen, zo stelde hij, vaak moeilijke bezoeken waren, die hem achteraf wel een rustig gevoel hebben geschonken. Voorts schetste hij de omstandigheden waaronder militairen destijds hun plichten moesten vervullen onder vaak heel moeilijke situaties en met veel spanningen. Wat waren de frustraties groot toen na veelal drie jaren van gevaren en gevechten het bevel kwam om wat zij hadden bereikt achter te laten en over te dragen aan diegenen die voortdurend hun tegenstanders waren geweest. Wat voor zin heeft dit alles gehad, zo werd vaak tegen hem gezegd en waarvoor zijn onze sobats dan gevallen? Vragen die ook hij niet kon beantwoorden. Ook het afscheid van hun sobats op de erevelden heeft velen voor hun leven getekend. Bij ieder grafteken kenden zij het verhaal van de naam die daarop vermeld was. Zij wisten wanneer en waar het fatale schot was gevallen. Zij lieten de bevolking achter die ze in die jaren lief hadden gekregen en waarvan zij niet wisten wat de toekomst hun zou brengen. De terugkomst in het vaderland leverde voor hen vaak weer frustraties op, omdat zij vaak niet werden begrepen. Ds. Jense eindigde zijn toespraak met:

*"Rood is de avond,
als het zonlicht daalt,
Ook in de dood
hebt Gij hun lot bepaald
God die de moede strijders
binnen haalt".*

Velen hebben tijdens deze toespraak het moeilijk gehad met hun emoties, daar zij opnieuw beleefden wat ds. Jense naar voren bracht over de periode die zij nooit zullen vergeten.

Mevrouw A.G. Steenstra uit Emmen declameerde het door haar gemaakte gedicht.

Weerspiegelingen

*"Onze ogen zijn de spiegel van de ziel",
zo zegt het spreekwoord en dat kunnen we gevoelen,
want immers, als je in regenpijpen kijkt,
komt toch ook de onderkant van alles boven!*

*De wolven in de lucht, 't oneindig blauw,
het gras, de vogels, bloemen, huizen en de bomen,
als je dat in 't nat weerspiegeld ziet,
lijkt alles anders, 't lijken beelden uit je dromen.*

*Hoogte wordt diepte, een bodemloze put,
dimensies hebben de realiteit schijnbaar verloren,
de wereld op z'n kop is wat je ziet,
maar daardoor tevens boeiender dan ooit te voren!*

*Een hemellichaam – zon, maan, sterrenpracht –
flonk'rend aan 't firmament, zie je in stil-koele meren
als sprookjesachtig licht van zilverig goud,
een onderaardse schat, ontstaan in hoger sferen.*

*En als je dan je blik weer opwaarts richt
voel je bewondering en eerbied door je stromen,
je kleinheid bij de macht van de natuur;
een blijk van dankbaarheid zal in je ogen komen.*

*En veteraan, dit sterk-poëtisch beeld
heb jij – waarschijnlijk onbewust – ook eens ervaren,
want op de reis naar 't verre tropenland
beroerde 't maanlicht over zee je zielestaren.
Wat werd er toen weerspiegeld in jouw blik?
was 't weemoed, daar je huis en haard moest achterlaten,
of avontuur, omdat je nog niet wist
wat de toekomst brengen zou voor Indië-soldaten.*

*En eenmaal daar, kwam eerst verwondering
over al die nieuwe, nooit-ervaren dingen:
het landschap, de hitte, het vreemde om je heen,
zoveel indrukken, zoveel weerspiegelingen!*

*Maar later, langzaam, komt verandering:
sluipschutters, acties, geweld beheersen dan je leven,
je ziet het leed en voelt de eenzaamheid,
indringende beelden zijn je altijd bijgebleven.*

*Patrouille lopen, dat vergeet je nooit:
de angst, de dreiging, het gevaar van donk're nachten,
beklemming, die jou toen gevangen hield,
weerspiegelt nu nog in je ogen en gedachten.*

*In troebel water geen weerspiegeling:
als je het sneuvelen van je sobats moet verwerken,
worden je ogen dof van zielepijn
en kun je daardoor je verdriet niet laten merken.*

*Men bracht het droevig nieuws aan 't ouderlijk huis:
'Uw zoon komt niet weer thuis, hij moest de prijs betalen!
En de ogen van die moeder zonder hoop
hebben nooit meer zoals vroeger kunnen stralen!*

*Toen je terug kwam in het vaderland,
werd jij tot in je ziel gekwetst door vooroordelen;
geen opvang kreeg je en geen luist'rend oor,
waar jij van wakker lag kon je met niemand delen.*

*Je zette door en ging je eigen weg,
maar kon slechts moeizaam weer aan 't oude leven wennen;
vroegere contacten vielen stil en stroef
't naoorlogse vaderland leek jou niet meer te kennen!*

*Maar als je onder lotgenoten bent
weerspiegelt een bijzonder lichtje in je ogen:
dat is de vlam van vriendschap en begrip;
die sterke sobat-band heeft jou nog nooit bedrogen!*

*Je bent nu ouder veteraan en merkt:
weerspiegeling verandert in bespiegelingen;
je blikt terug en vraagt waarom men zwoeg
toen 6000 man voor 't koninkrijk de dood in gingen!*

*En ieder jaar sta jij daar weer bij stil,
want "het vergeten leger" slaat nog aangehouden;
en bij 't herdenken vraagt de veteraan
respect voor Jan Soldaat, in 't heden en 't verleden!*

*Leeuwarden, 27 augustus 2003.
Tekst en declamatie: Annie Steenstra.
(Auteursrechten Mevr. A.G. Steenstra)*

Na het spelen van de Last Post, gevolgd door 1 minuut stilte en het Wilhelmus werd de kranslegging geopend door de Commissaris van

de Koningin in Friesland, drs. E.H.T.M. Nijpels met een krans namens de overheid. Hieraan legden de familieleden en nabestaanden van de omgekomen militairen bloemen op het monument. Vervolgens werden door de vertegenwoordigers van militaire- en oud-militaire organisaties, alsmede burgerinstanties kransen en bloemstukken gelegd bij het monument. De kranslegging werd afgesloten met een krans namens het Stichtingsbestuur, welke werd gelegd door de voorzitter van het Stichtingsbestuur samen met zijn echtgenote.

De plechtigheid werd afgesloten met een defilé door alle aanwezigen

Bloemlegging door een tweeling uit Loessers. Kleinkinderen van een Sobat,

langs het monument, waar 25 kransen en bloemstukken, alsmede tientallen boeketten een ware bloemenzee vormden. Hierbij zorgde de erewacht voor een ereafzetting, terwijl het defilé werd afgenomen door het bestuurslid dhr. G. Oostwoud, geflankeerd door de beide commandanten van het erepeloton de heren Blom en Orth respectievelijk van de Oud-Indiëgangers en van de Oud-Mariniers.

De herdenking is volgens het bestuur, mede gesteund door reacties van deelnemers, stijfvol verlopen. Dit feit mag ons allen tot tevredenheid stemmen.

Ingezonden door dhr. J. Hoogsteen.

Gedicht

- Sobat -

De klappers die staan roerloos langs de post
En in de verte hoort hij kamponghondjes blaffen
Hij had zo graag nog even willen maffen
Maar het was tijd, zijn sobat moest worden afgelost.

En even later loopt hij d'hondenwacht
Met in de arm, op scherp, zijn dienstgeweer
Hij vreest gevaar en dat komt altijd weer
Benauwder nog dan overdag – dat is de tropennacht.

Gevaar dat is nooit weg, zit altijd in de buurt
Ligt op de loer, soms onverwacht, een schot
En wie het treft ontkomt niet aan zijn lot
Het is de angst die blijft, zolang zijn term daar duurt.

Het is al meer dan vijftig jaar geleden
Maar de verliezen van zijn peloton
Hij wou maar dat hij het vergeten kon
Maar in de nachten als de slaap niet komen wil
Dan is hij weer in Indië in het verleden.

En op z'n oude dag loopt hij weer d'hondenwacht
De tijd van twaalf tot vier die blijft maar aan hem vreten
Hij kan z'n beste sobat niet vergeten
Die zijn geboortegrond en zijn geliefden nooit weer zag.

Hardenberg, juli 2003
G. van Paassen

Uitnodiging

Herdenking Indiëgangers

Het is zondag 19 oktober precies twee jaar geleden dat in het dorp Sloten (Amsterdam West) een gedenkteken voor Indiëgangers werd onthuld. Deze steen is opgericht ter nagedachtenis van de jongens uit het toen nog landelijke gebied van Sloten-Oud Osdorp die in de jaren veertig, vijftig van de vorige eeuw naar het voormalige Nederlands Indië zijn gestuurd en daar hun leven verloren. Het is het eerste en tot nu toe enige monument van die strekking in Amsterdam.

De onthulling in 2001 trok een groot aantal belangstellenden. Om hen opnieuw een moment te bieden om te herdenken en elkaar te ontmoeten, organiseert het Comité Herdenking Indiëgangers uit Sloten-Oud Osdorp net als vorig jaar nu ook een sobere herdenkingsbijeenkomst op dezelfde dag. Wij nodigen u van harte uit daarbij aanwezig te zijn.

Programma

Enkele mensen voeren het woord, waaronder Jeanette van de Kamp, theologe en schrijfster over Indiëgangers. Daarnaast zingt het koor Vox Laudans een paar liederen en worden twee gedichten voorgelezen van respectievelijk Wieteke van Dort en Cees Hooteboom. De herdenking wordt afgesloten met het blazen van de Taptoe en de gelegenheid om bloemen te leggen.

Na afloop bent u van harte welkom om een kopje koffie te drinken in gebouw Vink en Boer achter de Sloterkerk.

Zondag 19 oktober 2003
Boerenhuintje, Akerpolderstraat 1.0.
Wees- en Armenhuis
Amsterdam-Sloten

Aanvang 14.00 uur
Informatie tel.
619 4165 of 610 9554

RECTIFICATIE

Bij het artikel 'Uit de schaduw van Indië' is de naam van de schrijver J. Schoeman verkeerd gespeld. Ook de functie-aanduiding van de heer Schoeman was niet correct. Hij is Hoofd van de Afdeling Communicatie/Maatschappelijke Erkenning van het Veteraneninstituut. Onze excuses aan de heer Schoeman.

Op pagina 9 van "Sobat" nr. 90 van augustus j.l. is per abuis een verkeerde aanduiding gegeven. Bij het onderschrift staat: Van L. naar R.: K.J. Raebingh (Voorzitter VOMI Noord-Holland Noord). Dit moet zijn: K.J. Raebingh (Voorzitter VOMI Zuid-Holland Noord).

Voorts verwijzen wij naar de Rubriek Verenigingsnieuws voor enkele telefoonnummers die in vorige nummers van Sobat niet correct zijn weergegeven.

OP ZOEK NAAR

Mevr. G.A. Hoogeboom-de Boorder, Geversstr. 14, 2211 HK te Noordwijkerhout is op zoek naar de volledige tekst van een lied, dat door haar en haar collega's in Santpoort werd gezongen omstreeks 1949. Onderstaand refrein was op de wijs van "Wooden heart" (Elvis Presley).

En ik moet en ik moet naar Indië toe,
Indië toe,
het land zo ver van hier.
Maar over twee jaar kom ik weer,
kom ik weer
terug bij jou als gehard soldaat
en gebruid door de zon,
gebruid door de zon,
kom ik weer terug bij jou.

Wie kan bovengenoemde mevrouw helpen aan de volledige tekst van het lied?

Wie van onze lezers van "Sobat" is nog in het bezit van "Sobat" nr. 78 en wil die eventueel afstaan voor een lid van Zuid-Holland Zuid?
Gaarne toezenden aan R. Grit, Balloo 90, 9458 TD te Balloo.

Het was warm in De Staver. De zaal zat stampvol met mannen en vrouwen, oudere mensen, die één ding gemeen hadden: hun jaren in Indië. Het was te zien. Mannen met een nog niet versleten militaire uitstraling liepen rond met op hun borst het symbool van het regiment waar ze eens dienden. Vlaggetjes, lintjes waren opgespeld waarvan de betekenissen voor insiders vanzelfsprekend waren, maar die mij niets zelden.

Verloren land

Aan het einde van de middag kreeg ik een cadeau. Toen ik het thuis openmaakte, zag ik dat het een boek was: 'Het Indië Boek'. Ik bladerde het bladzij voor bladzij door. Bij elke foto kwam ik dichterbij dat land, dat land dat verdwenen is. Bestaat er in de wereld een ander land dat zo veranderd is als het Indië van toen, waar moderne snel-

wegen en westerse wolkenkrabbers een geschiedenis overwoekerd hebben die letterlijk, in geen velden of wegen meer te vinden is?

De mensen van die middag kwamen samen omdat ze bij elkaar nog iets konden ontdekken van hun verloren land. Een aantal scholieren had wat oude liedjes ingestudeerd. Jongelui die niets meer weten van 'ons Indië' en die die

liedjes eigenlijk maar raar vonden. Maar die al zingend tot hun verbazing ontdekten dat de vreemde Maleise woorden die zij in de mond namen, Nina Bobo, mensen even terugbrengen bij de kleuren, geuren en geluiden van hun verloren land. Tranen zijn dan onvermijdelijk. Een land van toen, dat ze eens 'hun gewone leven' vonden, maar nu,

jaren later gingen zien als een onvergetelijke wereld. Geen wonder dat het applaus, wat oorverdovend was voor de scholieren, maar was het niet meer applaus voor de wereld waarin ze ondanks alles toch gelukkig waren?

Er leven veel mensen met een verloren land. Soms is het Indië, soms is het jouw land, de tijd dat je man nog leefde of de tijd dat de kinderen nog klein waren. Wie kent er eigenlijk geen verloren land? Werelden waarvan je pas later ging begrijpen dat het niet zo gewoon was als je toen besepte. Een foto, een lied, kan mensen terugbrengen in dat land van toen. Het land waarin je nooit meer zult terugkeren. Het land dat voorbij is en dat hooguit even de sluier oplicht in een foto, een droom of een lied.

Gelukkig hoeft een verloren land geen verloren tijd te zijn. Misschien is het goed elke dag te beseffen dat de dagen van nu het verloren land van morgen zal worden.

M. v.d. Veer

Illustraties: A.J. Konings

SOBAT

In de "Sobat" van augustus 1993 kondigde Hans Rausch aan dat hij nog geen afscheid nam van de "Sobat" en de vrienden. Helaas ontvingen wij deze week het droeve bericht dat Hans op 13 augustus 2003 op 78-jarige leeftijd is overleden. Het is daarom, en vanwege zijn grote verdiensten voor de "Sobat", dat een stukje geschiedenis hier wel op zijn plaats is. Vele leden van de VOMI kennen deze niet.

In Memoriam Hans Rausch

Na de TROS-uitzending van 15 mei 1985 met als titel "Voor een gulden per dag" van regisseur Jan Aagten, behandelend het verhaal van de Indiëgangers in het voormalig Nederlands-Indië, kwamen er vele reacties los van Indiëveteranen gericht aan het adres van de veteranen die aan deze uitzending hadden meegewerkt. Het plan ontstond om een vereniging op te richten die zich zou gaan bezighouden met de belangenbehartiging. Het C.O.M.I. - Comité Oud Militairen Indiëgangers - gaf daartoe de eerste aanzet. Er werd via een mailing financiële steun gevraagd om een start te kunnen maken. Veteranen die zich hadden gemeld ontvingen eerst een paar informatiebulletins van het C.O.M.I., gevolgd door enige nieuwsbrieven, te weten de nummers 1 tot en met 6.

Op 23 oktober 1985 was het zover en werd te Bronbeek de VOMI (Vereniging Oud Militairen Indiëgangers) opgericht. Lid konden worden zij die hadden gediend in het voormalig Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea. Men had een paar honderd leden, verspreid over Nederland, en als eerste doel werd gesteld het oprichten van afdelingen en / of kringen in de provincies. Ook was er al behoefte aan een verenigingsorgaan in plaats van de nieuwsbrieven.

Het was de heer G.H.M. Reijnen Gzn. die, als voorzitter van de afdeling Noord-Holland, het blad "Kabar Angin" (bericht door de wind - of beter vertaald - "het gerucht") ging uitgeven, mede namens de afdeling Friesland. Er verschenen een zestal edities, waarvan de laatste op 28 november 1987 het licht zag. In dat nummer werd aangekondigd dat de redactie was uitgebreid met de heer S.A. Lapré, drager van de Militaire Willemsorde. De heer Lapré trad later toe tot de Raad van Advies van de VOMI. Hij is enige jaren geleden overleden. Ook werd de heer J.A.C. de Klerk redactielid, op dat moment lid van het oprichtingscomité Nationaal Indiëmonument te

Roermond. Hij werd later de secretaris van deze stichting en ook hij is enige jaren geleden overleden.

Er zijn vervolgens nog pogingen ondernomen om de "Kabar Angin" te verspreiden onder alle leden. Door ontstane meningsverschillen is het daar niet van gekomen. Inmiddels was men begonnen met de realisatie van ons huidige blad, de "Sobat". In juni 1987 werd nummer 1 uitgegeven als eerste van een kwartaaluitgave. Verantwoordelijk voor deze eerste uitgave was Ton van der Wildt, bijgestaan door de heer Reijnen. Nummer twee verscheen onder de hoofdredacteur Hans Rausch met als leden R. Grit van de afdeling Drenthe en de heer B.J. Annevelink van de afdeling Oost-Gelderland. Al vrij snel werd de definitieve redactie samengesteld, t.w. als hoofdredacteur en grote stimulator Hans Rausch, Roelof Grit en Jaap Zwaan.

In januari 1991 verscheen "Sobat" in een nieuw jasje en ging zes maal per jaar verschijnen. In 1992 telde de VOMI ongeveer 4000 leden. De verzending van "Sobat" geschiedde met behulp van eigen krachten. Enige jaren lang kwamen een aantal bestuursleden van VOMI Zuid-Holland Noord en Zuid bijeen in een oude directiekeet, die Hans Rausch gebruikte als tuinhuisje. De keet staat op een splitsing van spoorwegen in Voorburg. Het is een houten keet zonder stroom, water en toiletvoorziening. In de winter werd een potkachel met hout gestookt om het toch maar warm te houden. Hans had dan gezorgd voor de aanwezigheid van de 4000 bladen, de wikkels, de adresetiketten, de tubes lijn en de lijsten met postcodes voor verzending. De aanwezigen werden verdeeld in wikkelpakkers, plakkers voor de adresetiketten, bundelaars (het samenvoegen tot bundels van 50 stuks op postcode) en lijstinvuller voor de PTT. Dit laatste was het werk van Arnold Geurink. De club verzenders bestond meestal uit Anton van Rijswijk, Arnold Geurink, Jaap van Breugel, Hans Clasquin en Ger de

Jong van VOMI Zuid-Holland Zuid en Wim Topée, Jannes Ausma en aangevuld met elkaar afwisselende bestuursleden van VOMI Zuid-Holland Noord. Dit alles onder de bezielende leiding van Hans Rausch. Er worden veel verhalen uitgewisseld tijdens de werkzaamheden en aan het eind van de middag gingen de dozen met de 4000 stuks "Sobats" in de wagen van Hans Rausch. De wagen was dan compleet volgestouwd en lag dan duidelijk over zijn merk, om in scheepstermen te spreken. Dezelfde dag nog gingen de bladen naar het postkantoor voor verzending. Dit hebben we zo enige jaren gedaan tot het ledental zo oplep dat het met eigen vrijwilligers niet meer te doen was.

Hans Rausch was hoofd- en eindredacteur tot augustus 1993. In "Sobat" van augustus 1993 kondigde hij aan dat hij afscheid nam als hoofdredacteur, maar nog wel enige tijd aan zou blijven als redacteur. Tijdelijk nam daarna de heer Fred Hooisma het van Hans over. Al vrij snel nam toen de vorig jaar overleden sobat L.C. Zéguers het hoofdredacteurschap over. We hebben het mede aan de man van het eerste uur, die zijn ziel en zaligheid gaf, te danken dat de "Sobat" is geworden wat het thans is: een door de leden gewaardeerd verenigingsblad. Hans was een persoon die wist wat hij wilde en waar het bijzonder plezierig was om mee samen te werken. Hij zal in de herinneringen van de verzendclub van de tachtiger en negentiger jaren, alsmede in de redactie, blijven voortleven.
HJ RUSTE IN VREDE.

Ger de Jong (erevoorzitter VOMI Zuid-Holland Zuid).

(Opgave van reünieberichten uitsluitend via het Redactiesecretariaat, de heer R. Gril, Balloo 90, 9458 TD BALLOO. Let ook op de sluitingsdata voor de kopij, zoals die voor in Sobat zijn vermeld.)

Reünies

4-6 R.I.

Op zaterdag 25 oktober a.s. vindt te Nieuwstad de jaarlijkse herdenking en reünie plaats van het Indiëbataljon 4-6 R.I. ('De Bokkerijders').

De dienst in de kerk van St. Johannes de Dooper, waarin wordt voorgedaan door Deken J.J.S. Kujter uit Susteren, begint om 11.00 uur.

Tijdens het Dodenappel worden de namen van de 21 gesneuvelden van het bataljon genoemd en tegelijkertijd een kaars ontstoken. Ook worden alle bataljonsleden die na terugkeer uit Indië overleden, herdacht.

Van hen die in het afgelopen jaar

overleden zijn, worden de namen gelezen en met eerbied genoemd. De plechtigheid in de kerk wordt besloten met het Wilhelmus.

Na afloop van de H.Mis staat er in het Gemeenschapshuis een koffietafel klaar.

Diegenen die aan de koffietafel willen deelnemen, dienen voor 1 oktober 8.50 Euro per persoon over te maken op postgiro 942561 t.n.v. Reünie Comité, onder vermelding van "koffietafel". De tombola, verzorgd door Hans Kemmerling zal niet te lang duren, waarna men nog een tijdje gezellig bij elkaar kan zijn.
Info: G.W. Robeers, tel. 0475 - 353511 of J.J. Kemmerling, tel. 045 - 5458572.

Landmachtstaf in de Prinses Julianakazerne te Den Haag. Zij die bij bovenvermelde eenheden hebben gediend en nog geen uitnodiging hebben ontvangen of niet in het adressenbestand zijn opgenomen, kunnen zich aanmelden bij het secretariaat van de reüniecommissie. Het adres is: L.W.M. Ermerins, Forrellendaal 464, 2553 KA Den Haag, Tel. 070 - 3976449.

2de Mitrailleur Bataljon

Veteranen die gedurende de periode 1946-1950 in Indonesië hebben gediend bij het 2de Mitrailleur Bataljon worden uitgenodigd voor een reünie op 14 oktober a.s. in de Kumpulan te Arnhem.

Nadere informatie en aanmelding bij:

(secre.) A.J. Steeghs, Kloosterakker 46, Wijchen (tel. 02464 - 20777), of bij diens afwezigheid:

E.E. Dormits, Weerdjesstraat 57-3, 6811 JE Arnhem (tel. 02644 - 33877) of

A.J. Hendriks, Van Doornickstraat 25, 6681 AM Bommel (tel. 04814 - 63197).

Monument Den Haag

Door onverwachte organisatorische problemen zal de onthulling/herdenking bij het monument in Den Haag niet in 2005 plaatsvinden. De plechtigheid is verschoven naar april of mei 2004. Definitieve datum en tijd worden in het voorjaar van 2004 bekendgemaakt.

Verbindings Afdeling Oost-Java

Op woensdag 15 oktober 2003 is er weer een reünie in de Prins Mauritskazerne te Ede, Nieuwe Kazernelaan 2, van de Verbindingsafdeling Oost-Java. Ook zij die nog niet eerder bij een reünie waren, zijn van harte welkom.

Info: F. de Schaaf, Seevancksweg 5, 1474 HD Oosthuizen tel. 0299 - 401223

J. Thoen, Willem III-straat 53, 2552 BL Den Haag tl. 070 - 367456

1. 42 RVA

Op 25 oktober wordt de reünie

gehouden op De Knobbel in Oldebroek.

Informatie:

G. Bekker, tel. 050 - 313 14 94

Thom Gabriël, tel. 024 - 355 11 83.

Verbindingsafdelingen

Op woensdag 22 oktober 2003 zal de 12de reünie worden gehouden voor de veteranen van de Verbindingsafdeling van het voormalige Algemeen Hoofdkwartier te Batavia en de Verbindingsafdeling Commando Nederlandse Rayons in Indonesië 1950.

De reünie wordt gehouden bij de

Veteranenspeld

Gebleken is dat een aantal veteranenspelden gebreken vertonen. Indien u problemen heeft met de speld en deze niet (meer) te gebruiken is, stuur de speld dan terug naar het Veteraneninstituut, Postbus 125, 3940 AC te Doorn, en geef aan wat het probleem is.

Bij verzending dient u de defecte

speld mee te zenden, alsmede vermelding van uw naam, adres plus postcode en het registratienummer van uw veteranenpas.

Na controle krijgt u een nieuwe speld retour.

De voorgenomen organisatie van een nationale veteranendag op 29

juni 2004 is verschoven naar het jaar 2005 in verband met de vele benodigde voorbereidingen.

De onthulling van het VN-monument zal op 24 oktober 2003 plaatsvinden te Roermond.

Het bestuur

Verenigingsnieuws

Canada

*Secr. G. Lodder
303-72 Woodlawn Rd. E.
Guelph Ontario
L8V 1J5 Canada*

Tot nu toe nog geen copy van VOMI Canada West ontvangen en zodoende volgt hieronder dus alleen het afdelingsnieuws van VOMI Canada Oost.

Onze jaarlijkse picknick vond dit keer plaats op 9 juli in het welbekende Rockwood Park. Ook dit jaar waren de weergoden ons gunstig gestemd, want het was een stralende dag voor de 108 aanwezigen, die zich met elkaar opperbest vermaakten en weer eens konden "bijpraten". Rond 11.00 uur opende de voorzitter Bill Wiersma deze bijeenkomst en heette allen van harte welkom. Nadat ieder zijn zelf meegebrachte lunch had verorberd, was er gelegenheid voor een wandeling door dit mooie park, waaraan ongeveer de helft van de aanwezigen deelnam. Deze wandeling werd geleid door Margreet Terpstra.

In de loop van de middag was er de welbekende tombola, die wederom werd geleid door Joop Huisman. Hij deed dit op zijn eigen bekende manier deed, waardoor ook dit onderdeel van deze dag vlot verliep. We kunnen terugzien op een geslaagde dag en hopen dit nog een aantal jaren te kunnen volhouden, hoewel het jammer is, dat niet ieder lid aan deze happening kan deelnemen.

Daarom houden de districtvertegenwoordigers regelmatig bijeenkomsten. Voor velen is dit, gezien de kortere afstanden, een mooie gelegenheid om daaraan deel te nemen. In de Newsletter verschijnen regelmatig de data van deze bijeenkomsten. Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld.

Zorg dat u aan deze bijeenkomsten deelneemt, zolang het tenminste lichamelijk nog mogelijk is. De tijd gaat toch al snel genoeg en contact met lotgenoten is daarom erg belangrijk.

In Calgary b.v. komen de leden elke twee maanden bij elkaar, meestal voor een maaltijd. In november van het vorige jaar werd bij zo'n bijeenkomst aan Harry Piet het Draaginsigne Gewonden uitgereikt

door mevr. Irene Bakker van het Nederlandse Consulaat. Piet, namens alle VOMI-leden nog van harte gefeliciteerd. Lang gewacht maar toch nog gekregen, zullen we maar zeggen.

Het bestuur houdt zich aanbevolen voor suggesties ten aanzien van bijeenkomsten en/of activiteiten en ziet uw eventuele voorstellen op de komende jaarvergadering dan ook graag tegemoet, als tenminste deze "Sobat" u tijdig heeft bereikt. Laat uw stem gerust horen, wij zijn blij met elk haalbaar voorstel.

Gereard Lodder

Drenthe/Groningen

*Secr. J. Plat
Sassenbergen 71
9531 GW Borger
Tel. 0599 235666
E-mail: jplat476@freeler.nl*

Een pijntje hier, wat ongemakken daar, de jaren gaan tellen. Veteranen schijnen echter toch wel tot een taaf volk te behoren, want ze waren er weer op 24 en 25 september op de

Joh. Post kazerne te Havelte voor het begin van het winterseizoen op onze niet meer weg te denken traditionele veteranendagen.

Fijn dat u er weer in zo'n grote getale was met uw echtgenote/partner of met uw vriendenclubje. Hopelijk hebben de organisatoren u een mooie dag kunnen bezorgen en waar u weer het echte veteranengevoel hebt gekregen door met lotgenoten onder elkaar te kunnen zijn. Gemist deze dagen? 31 oktober in de JWF kazerne komt er nog aan. Neem even contact op met Berend Vos of Bertus Visscher en waarschijnlijk valt er nog wel wat te regelen. Beslist doen. Onze veteranendagen zijn echt een opsteker voor de komende wintertijd, die er meestal eerder is voordat u er aan denkt. Zoals gezegd, onze veteranendagen zijn het begin van het nieuwe seizoen met de vele gezellige middagen die u weer te wachten staan.

Waar kunt u verder naar toe?

Afdeling Assen

Hier wordt op 15 oktober gestart met de eerste bijeenkomst in café-restaurant "De Aanleg" te Deurze. Het duo "De Eigenheimers" zal u bezig gaan houden met amusement in het Twentse dialect. Twee sobats, die beiden in Indië hebben gediend, brengen een Nederlands- en een Indisch programma. Van harte welkom. U zult genieten.

Afdeling Hoogeveen

De eerste contactmiddag van het nieuwe seizoen is hier op donderdag 16 oktober. U wordt verwacht in Stuifzand in het gebouw van "Ons Dorpshuis". Hoe het programma er uit zal zien is nog even een verrassing, maar voor de "vaste klanten" is het onnodig te zeggen dat de middag er altijd heel gezellig wordt doorgebracht.

Afdeling Meppel

U moet afreizen naar Havelte, alwaar u aan de Dorpsstraat zalencentrum "An de Brink" vindt. U moet dit doen op 12 november a.s. Dhr. Bennink zal u deze middag binnenleiden in de "Wondere wereld in beeld en geluid" projectieshows. Al nieuwsgierig? Gewoon komen en deze middag meemaken.

Afdeling Z.O. Drenthe

U gaat naar Dalen en naast de kerk vindt u restaurant "Cornells", waar u verwelkomt zult worden, zodat u zich direct thuis zult voelen binnen deze gemeenschap. Ook hier blijft

het programma nog even een verrassing. U kent echter de organisatoren en dan weet u dat het ook hier altijd goed komt. Donderdag 30 oktober a.s. verwacht men u.

Alle bijeenkomsten beginnen om 13.30 uur. Parkeren is nergens een probleem. Om de kosten zo laag mogelijk te houden, wordt er op elke bijeenkomst een verloting gehouden. Voor de gezelligheid en om de kosten nog meer te drukken, vraagt men u een prijsje mee te willen nemen. Overal hartelijk welkom. Neem eens een veteraan van een andere organisatie mee. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd.

Tot slot, nog een laatste oproep voor de laatste veteranensoosmiddag van dit jaar. U weet het, café "Marktzicht" in Assen is de plaats en wel op vrijdag 21 november a.s. Waar u ook woont en waar u ook vandaan komt, vanaf 14.30 uur bent u van harte welkom.

J. Plat

Flevoland

Prits H.M. Prantzen
Woestduinlaan 97
3941 XG Doorn
Tel./Fax: 0543-420606
Mobiel: 06-51185814

Geen verenigingsnieuws ontvangen

Friesland

Secr. Drostlaan 68
Tel. 0527-616717
E-mail: h.j.leeman@hccnet.nl

Ons verenigingsseizoen is op 15 augustus weer van start gegaan in Heerenveen. Daar waren we bijeen op uitnodiging van het gemeentebestuur samen met de Indië- en Nieuw-Guinea veteranen uit die gemeente. Het gezelschap van naar schatting 130 personen, kwam 's middags bijeen op het Gashoudersplein bij het gedenkteken voor de gevallen sobats uit Heerenveen voor een korte plechtigheid. Bloemstukken werden gelegd namens het gemeentebestuur door de burgemeester, door bestuursleden van VOMI Friesland en door de initiatiefnemers

van het gedenkteken.

Na deze gebeurtenis wandelde het gezelschap naar het gemeentehuis, alwaar het programma in de raadzaal onder leiding van de heer Termeulen, voorlichter van de gemeente en tevens organisator van deze bijeenkomst, werd voortgezet. Na de ontvangst met koffie + werd het woord gevoerd namens het gemeentebestuur door de burgemeester, de heer De Jonge. Namens de veteranen sprak Hans Blom. Hij verving onze voorzitter Klaas Zwart, die zoals bekend, niet aanwezig kon zijn wegens ziekte.

Na vertoning van de videofilm "Wij werden geroepen", was er nog ruimschoots tijd om, onder het genot van een drankje, bij te praten. Nadat het gezelschap voor het sfeervolle oude gedeelte van het gemeentehuis op de foto was gezet werd te voet koers gezet naar "de Chinees", waar we genoten van de traditionele maaltijd.

Het dankwoord dat na afloop door Hans Blom werd uitgesproken was zeer op zijn plaats. Wij zijn trots op het gemeentebestuur voor deze geweldige ontvangst.

Dezelfde gastvrije ontvangst hebben we, zo u weet, al in verscheidene Friese gemeenten (19 keer) gehad.

Of er nog meer gemeenten op het programma komen is op dit moment nog niet bekend. Als u dit leest zijn er al weer verschillende activiteiten achter de rug, zoals de herdenking in het "Rengerspark", de bijeenkomst voor weduwen uit onze vereniging en waarschijnlijk een bijeenkomst in de gemeente Wûnseradiel. Dan staan er dit jaar nog twee regio-bijeenkomsten op het programma, t.w. op 21 oktober voor Noord-Oost Friesland te Wouterswoude en op 16 november voor Zuid-West Friesland te Koudum.

Wij weten dat de leeftijd ons parten gaat spelen, maar we hopen toch dat u zoveel als u kunt onze bijeenkomsten blijft bezoeken. Wij kunnen het, wat het programma betreft, niet iedereen naar de zin maken, maar het onderlinge contact blijft toch een belangrijk doel. Wij als bestuur proberen het zo lang mogelijk vol te houden. Met de toetreding van Henk Moorlag (Nieuw-Guinea veteraan) tot het bestuur hebben we weer wat jonger bloed aan ons oude toegevoegd en dat wordt steeds nodiger. Het wel en wee in onze vereniging gaat gestaag door. We verloren wegens overlijden van januari tot en met augustus 12 leden, maar er

melden zich ook weer een aantal nieuwe leden, waaronder diverse die nog nooit van de VOMI hadden gehoord. Kennelijk is er toch niet

genoeg propaganda gemaakt. Daar zullen we toch nog eens wat aan moeten doen en u als lid kunt daarbij behulpzaam zijn. Kent u

Indiëgangers die geen lid zijn, wijs hen dan op het bestaan van onze vereniging.

Henk Leeman

"Officiële ontvangst gemeente Heerenveen 15 augustus 2003"

Limburg

Secr. Theo Maas
Puccinplein 7
6371 LV Landgraaf
Tel. 045-5327394

Op 4 juli j.l. hadden wij in de kazerne in Weert onze reünie. We waren er met ca. 150 personen, onze eigen leden en genodigden. Hieronder waren de jaarlijks aanwezige Belgische vrienden en dit jaar voor het eerst de voorzitter van de Bond van Wapenbroeders Gewest Limburg met echtgenote en van dezelfde Bond de voorzitter van de afdeling Weert. Het was een bijzonder prettige bijeenkomst, die om 17.00 uur werd afgesloten met de gebruikelijke Indische maaltijd.

Dagtochten c.q. Reizen

Voorstellen voor dagtochten en reizen zijn zeer welkom. Geef ons op wat u zou willen en wij zullen trachten het haalbare te realiseren. Het haalbare houdt in: doel, reisduur, prijs en vooral voldoende deelname.

Herdenking Roermond

Op zaterdag 6 september j.l. heeft in Roermond, als u deze "Sobat" leest, bij het monument de Jaarlijkse herdenking plaatsgevonden. Hieraan is door VOMI Limburg weer, na de gebruikelijke voorbesprekingen, de nodige ondersteuning verleend.

Bijeenkomsten

Op dinsdag 4 november a.s. in de "Koestaf" te Kessel, Onderste weg 1. De bijeenkomst begint om 14.00 uur en duurt tot 17.00 uur.

Theo Maas

2002/2003 ontwikkelde activiteiten. In het bijzonder voor die leden die onze bijeenkomsten niet of niet meer kunnen bezoeken.

We kwamen bijeen:

25 oktober 2002 in Bemnes.
18 november 2002 in Heemskerk.
5 februari 2003 in Amsterdam.
19 februari 2003 in Schagen.

Voor het seizoen 2003/2004 zijn de volgende bijeenkomsten vastgesteld:
20 oktober 2003 Jansheeren in Heemskerk.
26 november 2003 Rhoda in Amsterdam
1 maart 2004 Spartahal in Schagen
19 april 2004 Jaarvergadering in Jansheeren in Heemskerk.

Onze leden in 't Gooi en de buiten de regio Noord-Holland wonende leden krijgen een oproep voor de bijeenkomst in Amsterdam. Voor een duidelijke plaatsaanduiding en routebeschrijving zal worden gezorgd.

Bestuursmutatie

In de jaarvergadering van 19 mei 2003 werden vier bestuursleden

Noord Holland

Secr. Ad Bouterse
Lindenlaan 110
1741 TX Schagen
Tel. 0224-215621
E-mail: ad.bouterse@12move.nl

Omdat onze vereniging in de "Sobat" van april en juni geen mededelingen deed, eerst een overzicht van de in het seizoen

schriftelijk gekozen en wel: Machiel Dijkhuizen met 56 stemmen; Leo van Maris met 53 stemmen; Eb Pereboom met 59 stemmen en Cor van Vliet met 51 stemmen.

De bestuursleden Ad Bouterse, Jaap Zwaart, Han Harmsen en Leo Kansen waren niet aftredend volgens rooster.

In de bestuursvergadering van 24 juli 2003, waar zes van de acht bestuursleden aanwezig waren en twee met kennisgeving afwezig, werd over de bestuursfuncties schriftelijk gestemd. De uitslag was als volgt:

Voorzitter:

Eb Pereboom, Fellinilaan 50, 1325 VN Almere. Tel. 036-8448554; 5 stemmen en 1 blanco.

Secretaris:

Ad Bouterse, Lindenlaan 110, 1741 TX Schagen. Tel. 0224-215621. Met algemene stemmen.

Penningmeester:

Leo van Maris, Kerkstraat 46, 2153 BK Nieuw-Vennep. Tel. 0252-672933. Met algemene stemmen.

Han Harmsen zal als Sociaal Commissaris de bestuursvergaderingen blijven bijwonen.

Ad Bouterse

Noord Brabant Oost

Secr. J. v.d. Ham

De Kraan 60

3056 EC Berkel Enschoot

Tel. 013-5400380/Fax 013-5400381

E-mail: voml.nbo@veteranen.nl

Nadat de extreem warme zomerdagen eindelijk tot het verleden behoren en nadat de zomervakanties voorbij waren zijn wij weer begonnen met het afwerken van ons reguliere programma. In het volgende nummer leest u over onze bijeenkomsten in Uden, Oirschot en wat er verder op het programma stond. Vanwege onvoldoende aanmeldingen voor een tweede excursie naar het Museum "Bevrijdende Vleugels" in Best, hebben we dit van onze agenda geschrapt. De meeste van ons hebben hier kennelijk toch al eens of zelfs meerdere keren een bezoek gebracht.

Op 12 juni heeft een delegatie van het bestuur de herdenking bij het Indië-monument in Breda bijgewoond. Dit monument is gelegen binnen de hekken van de Trip van Zoutlandtkazerne en daardoor minder gemakkelijk toegankelijk. We waren attent gemaakt op deze herdenking en wilden die ook graag eens bijwonen, omdat het hier tenslotte ook een Brabantse gemeente betreft.

Ondanks de hoge temperatuur is op 16 juli een bestuursvergadering gehouden om de nodige zaken bij te werken

15 augustus herdenkingen

Voor diverse herdenkingen zijn we dit jaar uitgenodigd. Op veel plaatsen wordt er tegenwoordig aandacht besteed aan deze dag, die sinds kort officieel is erkend.

Onze vereniging is door leden van het bestuur of afgevaardigden vertegenwoordigd geweest in Eersel, Geldrop, Vught en in het Land van Heusden en Altena.

Geldrop

Voor de 5e keer heeft de herdenking hier nu plaats gevonden. Ca. 500 belangstellenden waren aanwezig en dat waren er weer 100 meer dan vorig jaar. Daarmee groeit Geldrop uit tot een steeds meer dan regionale gebeurtenis. Zelfs mensen, die gewoonlijk richting Den Haag gingen hadden nu eens voor Geldrop gekozen. De inzet van de gemeente voor een indrukwekkende, maar ook altijd intieme en warme herdenking, verdient alle lof.

Voor praktisch alle aanwezigen was er een zitplaats en er was zelfs gezorgd voor een koel glaasje water. Onze vereniging had van de gemeente Geldrop het verzoek gekregen een erewacht te vormen bij het monument. De 80-jarige mevr. Couzijn uit Son vertelde op toch indirecte wijze over de zeer donkere periode uit haar leven. Zo'n acht jaar geleden, toen haar gezin door een diep dal ging, vanwege het opspelen van trauma's uit het voormalige Indië. Zij was dankbaar voor de hulp, die zij met veel andere vrouwen had ontvangen van de partnergroep van de Stichting Pelita. Het stille verdriet was voelbaar op deze herdenkingsavond. De toespraak van burgemeester Leijten getuigde ook van begrip voor de Oud-Indië militairen en hij constateerde, dat de meeste tranen in eenzaamheid zijn vergoten door te wei-

Herdenking bij het monument te Geldrop.

nig aandacht en begrip.

Het trompetterkorps Bereden Wapens verleende medewerking door o.m. het spelen van de Last Post en het Wilhelmus.

Wouter Muller speelde met zijn groep een lied uit Ambarawa, waar zijn moeder geïnterneerd was geweest, met de titel "Het zonnetje gaat van ons scheiden" (hetgeen symbolisch was voor de 'rijzende zon') en tenslotte nog het Indische Onze Vader.

Ons bestuur legde namens u allen een bloemstukje bij het monument. Na afloop was er weer het gebruikelijke informele samenzijn in de grote tent, die in de nabijheid was opgezet en waar iedereen een drankje kreeg aangeboden en waar gelegenheid was een Indische maaltijd te gebruiken. Wie dit eenmaal in Geldrop heeft meegemaakt, blijft zeker terugkomen, zolang het tenminste mogelijk is. gelukkig, dat ook jongeren tegenwoordig de weg weten te vinden.

Eersel

Bij het monument voor de gesneuvelden werd in de namiddag een herdenking gehouden, waarvan het de bedoeling is, dat die uitgroeit tot een herdenking voor de gehele Kempen.

Het Kempisch seniorenorkest verleende haar medewerking op deze zomerse warme dag, waar een honderdtal belangstellenden aanwezig waren, waaronder veel oud-militairen. De belangrijkste aanwezigen waren zonder twijfel de familieleden van de gesneuvelden, wier namen op het monument vermeld staan. Het bestuur van uw vereniging legde ook hier een bloemstuk. De oud-militairen van Eersel en Veldhoven gingen na afloop met twee bussen naar het voormalige concentratiekamp Vught.

Vught

Ook bij deze jaarlijks terugkerende herdenking was ons bestuur vertegenwoordigd door dhr. en mevr. Straver, die namens onze vereniging een bloemstuk bij het monument legden.

Ook hier hopen wij nog jaren van onze aanwezigheid blijf te kunnen geven.

Veghel

Op 27 augustus werd in Veghel een veteranendag gehouden, waarbij ook onze vereniging is uitgenodigd. We berichten hierover in de volgende "Sobat".

J. van der Ham

Noord Brabant West

Secr. J.A. de Bruijn

*Schulvenoord 89
4707 XY Roosendaal
Tel. 0165-551214
E-mail: j.de.bruijn@home.nl*

Zomerkoffietafel te Zevenbergen

Op dinsdag 15 juli j.l. is door ca. 65 personen, waarvan 25 dames, deelgenomen aan de derde zomerkoffietafel in de zaal van onze sobat Wim Aarts te Zevenbergen.

Door de heer P. Looyen, penningmeester van onze vereniging, werd deze bijeenkomst geopend, omdat onze beide voorzitters op vakantie waren. Zoals aan het begin van elke bijeenkomst werden onze overleden sobats herdacht.

De heer Looyen gaf enige uitleg van huishoudelijke aard, wenste ieder een smakelijk eten, een gezellig samenzijn gecombineerd met de bekende loterij.

Dat alle personen reeds om 10.30 uur al aanwezig waren, lag wel in de lijn der verwachting, ondanks dat de planning 11.00 uur was.

Deze dag werd niet alleen in een vriendschappelijke, maar vooral in een kameraadschappelijke sfeer doorgebracht.

De Brabantse koffietafel was, zoals vanouds, weer bijzonder goed verzorgd door de familie Aarts en haar medewerkers. Tevens werd er dank uitgesproken aan hen die meegevoerd hadden om deze dag te doen slagen. Hulde aan allen!!

Omstreeks 16.30 uur ging ieder weer tevreden huiswaarts.

Bijeenkomst te Bergen op Zoom

Op woensdag 20 augustus j.l. kwamen we bijeen in zaal Rozenoord te Bergen op Zoom voor onze eerste najaarsbijeenkomst. Er waren 70 personen aanwezig, waarvan 20 dames.

Onze voorzitter, de heer J. Malipaard, opende deze bijeenkomst, waarna onze overleden sobats werden herdacht. Aansluitend verstreekte hij diverse informatie van algemene aard en wenste allen een gezellige middag toe.

Voorts verliep deze middag in de bekende gezellige sfeer, waarbij de loterij en de versnaperingen niet ontbraken. Omstreeks 16.30 uur ging ieder weer tevreden huiswaarts.

Kerstmaaltijd 2003

Indien u deel wilt nemen aan deze Kerstmaaltijd op dinsdag 16 december a.s., schrijft u zich dan tijdig in met het inschrijfformulier dat u met de maartbrief hebt ontvangen. Het maximale aantal deelnemers is 100. Meer deelnemers kunnen er om organisatorische redenen niet ingeschreven worden. VOL = VOL.

(Mocht uw inschrijfformulier zoekgeraakt zijn, dan kunt u bij de resterende bijeenkomsten op 14 oktober te Zevenbergen en 18 november te Zegge, een nieuw exemplaar verkrijgen).

Dankbetuiging

Het bestuur van uw vereniging wil haar dank uitspreken aan alle leden die aanwezig waren en nog aanwezig zullen zijn bij het laatste eerbetoont aan onze overleden vrienden. Sinds januari van dit jaar tot heden (15 augustus) zijn van onze vrienden of vriendinnen totaal 20 overleden. Bij de kerkdiensten, begrafenissen en/of crematies waren ongeveer 300 personen van onze vereniging aanwezig.

De dankbaarheid van de familie voor die aanwezigheid bij dit laatste eerbetoont was uitermate groot. Laten wij dit laatste eerbetoont aan onze overleden sobats blijven voortzetten. Het bestuur is er van overtuigd dat zij steeds een beroep op onze leden kan blijven doen.

Jac. De Bruijn

Overijssel

Secr. H. Vos

*Dr. v.d. Zandestr. 57
7545 EJ Enschede
Tel. 053-4313859*

Het nieuwe seizoen

Het nieuwe "Soos" seizoen is weer begonnen en wij hopen u vaak te ontmoeten. Als u deze "Sobat" ontvangt, hebben we onze eerste bijeenkomst, die gepland was op 17 september 2003 in zaal Mulder, Gramsbergerweg 68 te Hardenberg, reeds gehad.

Vanaf deze plaats wil ik namens u allen onze secretaris Henny Vos van harte beterschap en een voorspoedig herstel toe wensen.

Albert Scholten

Utrecht en 't Gooi

Secr. A.J.B. Martens

*Chico Mendesstr. 67
3573 AW Utrecht
Tel./Fax: 030-2716895
E-mail: sobatam@uavnet.nl*

In de laatste bestuursvergadering op 22 juli deelde de voorzitter mee dat hij een gesprek heeft gehad met het bestuur van de Bond van Wapenbroeders over een eventuele samenwerking met VOMI. Hij twijfelt na dit gesprek of samenwerking op een goede basis wel mogelijk is. Er volgt nog een tweede gesprek, maar dan met meerdere bestuursleden.

Ook kwam aan de orde om wat meer activiteiten te ondernemen. De sociaal commissaris had al in een vroeg stadium contact gezocht met het Schloshotel in Sauerland om de nodige informatie te verkrijgen. De heer Sanders gaat proberen of het mogelijk is om een Kerstdiner te organiseren.

Ons nieuwe bestuurslid de heer Henneke gaat informeren naar een eventuele boottocht op de Vecht. U wordt hierover nader ingelicht. De herdenking bij het Indië-Monument is op zaterdag 13 december op de begraafplaats St. Barbara, Prinsesselaan te Utrecht. De uitnodiging hiervoor is in voorbereiding. Ook zijn er in de afgelopen periode enkele sobats overleden en waar het kon, zijn we met een delegatie aan-

wezig geweest. De namen worden vermeld in onze "Sobat", Soms komen de berichten van ziekte en/of overlijden te laat of via omwegen bij het secretariaat binnen. Laat u alstublieft voor de nabestaanden een adres achter, want het is prettig om te weten dat er aandacht aan hun geliefde wordt besteed. We hopen dat bij de herdenking in Roermond vele van onze leden aanwezig geweest zijn.

A.J.B. Martens

De Veluwe

Secr. H.G. de Ruijt
Klein Haversteeg 27
6717 GZ Ede
Tel. 0318-690510

Komkommertijd

Een bekend gezegde is: Als er iets mis gaat, gaat er meer mis. Zou het aan deze komkommertijd gelegen hebben, dat opnieuw het zetduiveltje zijn invloed deed gelden bij het telefoonnummer van onze voorzitter?

Was het inderdaad zo, dat in "Sobat" nr. 89 het nummer onjuist werd vermeld; ook in nr. 90 is een vergissing gemaakt.

Het enige echte telefoonnummer van voorzitter Hoevelaken is : 0318-614557.

De warmte in de afgelopen tijd heeft het bestuur toch niet kunnen weerhouden van de nodige activiteiten. De gezellige middag, die op 15 oktober a.s. zal worden gehouden in het A.M.T. te Stroe, wordt opgeleust door TOM MANDERS (DORUS).

Mocht u van mening zijn, dat deze niet meer onder ons is: welnu, laat u zich dan verrassen. Op zich reden genoeg om die middag bij te wonen.

Dan hopen wij ook ons nieuw lid D. Koetsier uit Ernst te begroeten en welkom te heten.

Helaas heeft het bestuur moeten besluiten om enkele sobats die hun financiële verplichtingen niet nakwamen, van de ledenlijst af te voeren. Zij zijn hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht.

Op 15 september a.s. hoopt de afd. West Veluwe/Flevoland van de Bond van Wapenbroeders de dag te herdenken, waarop zij 25 jaar geleden werd opgericht. Wij zullen daar met

een delegatie aanwezig zijn. Verder vooruitkijkend is het eindejaarsdiner - i.v.m. wat teleurstellingen - verplaatst naar de kazerne in T Harde.

Er zijn reeds enkele vooraankondigingen geweest met alle "Ins en outs".

De komkommers zijn geoogst; wij wensen u allen een voortreffelijke tijd toe.

Eef Kiers

Zeeland

Secr. J. Kloet
Laan van Barbestein 8
4451 AH Heinkenszand
tel. 0113-561738

Maandag 7 juli j.l. vertrokken we via de diverse opstapplaatsen richting Gerardmèr in de Elzas en Voagezen. Na onderweg in België nog even een heerlijke kop koffie te hebben gedronken met gebak, ging het de autoweg op naar onze bestemming. Het is een gezellige vakantieplaats, gelegen aan het meertje en omringd door beboste heuvels. Er zijn volop gezellige winkeltjes en terrasjes aan de oever van het meer waar men kan genieten van het uitzicht en een consumptie. Ons hotel was een eenvoudig familiehotel, dat op ongeveer 800 meter van het centrum en het meer was gelegen. De sfeer in het hotel was gemoedelijk, met een hotelier die alles deed om het ons naar de zin te maken.

De volgende dag, 's morgens, de vakantieplaats verkend. Dat was tevens een stevige wandeling. 's Middags hebben we een bezoek gebracht aan het stadje Epinal, gelegen aan de beboste oevers van de Moezel. Woensdag reden we via de schitterende Col "De la Schlucht", een mooie en de meest bekende pas van de Voagezen, naar Colmar. Na de lunch reden we naar het schilderachtige plaatsje Riquewihir, een wijnstadje, en via de "Kaysersweg" terug naar Gerardmèr. Voor donderdag stond een natuurtocht op het programma. Door bossen en velden reden we naar het hoogste punt van de Voagezen, de Ballon d'Alsace. Hier zagen we een groot gedenkteken van de mijnopruimers van de oorlog 1940-1945. Verder na een forse wandeling het monument "Jeanne d'Arc". Le Ballon (heuvel) d'Alsace heeft een hoogte van 1256 mtr. Onze laatste excursiedag ging het door de prachtige natuur naar het

stadje Saint Die, alwaar de kapel de Notre Dame de Galilee en de rode zandstenen kathedraal de trekpleisters waren. 's Middags bezichtiging van de Confiserie des Hautes - Vosges, kort gezegd snoepfabriek. Het was een familiebedrijf, waar alles nog vrij handmatig werd geproduceerd.

's Avonds was er een muziekavond en voor de liefhebbers kon er gedanst worden. De hotelier vulde de avond met zang (operastem) afgewisseld met voordrachten.

Alvorens we weer richting Holland vertrokken, werd uitgebreid ontbeten. Op de terugweg werd er in België nog een stop gemaakt voor de warme lunch.

's Avonds een afscheid met een koffietafel in "Reynaertshof" te Hulst en daarna verder naar de diverse opstapplaatsen. Het was een reis waar we met veel plezier, blijdschap en dankbaarheid aan terugdenken. Het was ook een reis waar de deelnemers elkaar wat te vertellen hadden, wat telkens maar weer bleek tijdens de maaltijden. Ook een reis met een gouden randje, het geen de organisatoren toch voldoening moet geven. En wat mij betreft: "Maar tot de volgende reis".

Monument Oost-Indië Zeeuws-Vlaanderen

Op vrijdag 29 augustus werd de jaarlijkse herdenking gehouden ter nagedachtenis aan de 33 Zeeuws-Vlaamse militairen die in de periode 1945-1962 in Ned. Oost-Indië en Nieuw-Guinea het leven lieten.

We werden ontvangen in de Goede Herderkerk. Enkele toespraken werden gehouden door o.a. de voorzitter van de Stichting, dhr. T. Veerman; Lt. Gen. b.d. Gijsbers; namens nabestaanden de heer P. van Driel; een overdenking van oud-hoofdaalmoezener P.C.J. Linssen, afgewisseld met muziek van het blazers-ensemble.

Hierna werd er vertrokken naar het monument. Na het lezen van de namen en het blazen van het hoornsignaal "Last Post" en het Wilhelmus was er de krans-legging. Ter afsluiting van deze herdenking werd het verzoek gedaan deel te nemen aan het defilé langs het monument, waarvoor zeer veel belangstelling was, helgeen de organisatoren veel voldoening gaf.

Reünie

Wegens financiële maatregelen van het Ministerie kan er dit jaar geen reünie plaatsvinden.

J. Kloet

Secr. J.W. de Jong
Merellaan 247
3145 EJ Maassluis
Tel. 010-5927786
E-mail: jwdjong@kabelfoon.nl

Monumenten

Op 16 augustus j.l. is een gedenksteen in Leiderdorp onthuld. Voor het verslag zie verderop. Hiermee zijn in het gebied van Zuid-Holland Noord in totaal 32 monumenten / gedenktekens gerealiseerd. Een respectabel aantal, maar het bestuur is nog niet tevreden. De heer Weijts heeft op zijn programma nog de volgende plaatsnamen staan: Warmond, Reeuwijk, Bodegraven, Voorburg/Leidschendam, Voorschoten en Woubrugge. Zodra iets naders bekend is zullen wij u informeren.

In de vorige "Sobat" heeft u kunnen zien dat het monument in Delft verraaid is met een hekwerk. Dankzij de vrijwillige medewerking van ons lid H.H. Dop kon dit worden gerealiseerd.

Regiobijeenkomsten

Op 21 oktober is het Westland aan de beurt met een bijeenkomst in Naaldwijk. Locatie: De "Ontmoetingskerk", Anjerlaan 47.

De Haaglanden, d.w.z. Den Haag en omgeving, op 14 november a.s. Locatie: De Fatima kerk, Soestdijksekade/hoek Escampaan, Den Haag.

Alphen a/d Rijn op 16 december in gebouw "De Bron", Troubadourstraat.

Zoetermeer op 24 februari 2004 in de bekende gezellige kantine van de schietvereniging, Voorweg 54.

Regio Leiden organiseert in samenwerking met de Bond van Wapenbroeders afdeling Leiden e.o. op 1 april 2004 een bijeenkomst. Programma en locatie worden nog nader bekend gemaakt. Voor deze bijeenkomsten geldt: zaal open 13.30 uur, aanvang 14.00 uur. Ontvangst met koffie / thee. Noteer deze data in uw agenda, zodat wij dan vele sobats kunnen begroeten.

"In Memoriam"

Gelezen het bericht, dat Hans Rausch op 13 augustus 2003 is overleden.

Bij het lezen van het overlijdensbericht gingen mijn gedachten terug naar de begintijd van Zuid-Holland Noord. Hans was één van de eerste bestuursleden. Al snel na zijn aantreden verhuisden we voor onze bestuursvergaderingen en ledenbijeenkomsten van Rijswijk naar een kantine in een pand van zijn vroegere werkgever in de Binckhorst in Den Haag.

Vele jaren ging Hans met Jack de Wit het land in om filmvoorstellingen te geven. Deze activiteit heeft de VOMI groot gemaakt.

In 1987 werd hij benoemd tot hoofdredacteur van een periodiek, dat als opvolger van "Kabar Angin" (bericht door de wind, gerucht) moest dienen. Hij was één van de grondleggers van ons huidige blad "Sobat". Hans zocht de goedkoopste drukker en deze vond hij ergens in het Oosten van het land. Om de kosten nog verder te drukken verscheen het blad op krantenpapier. Hij kwam toen regelmatig bij mij met allerlei offertes van drukkerijen. Daaruit werd dan de goedkoopste gekozen. Natuurlijk kreeg hij veel commentaar op het blad, (de beste stuurlui staan altijd aan de wal). Dit was niet verdiend, want als zich één inzette voor ons orgaan, dan was dat Hans, maar door gebrek aan financiële middelen kon hij geen betere uitgave verzorgen.

In de beginperiode, totdat de oplage ongeveer 4000 exemplaren bedroeg, waren bestuursleden van Zuid-Holland Zuid en Noord Hans Rausch behulpzaam met de etikettering en sortering van "Sobat". Het waren onvergetelijke dagen in het tuinhuisje van Hans, waarbij hij voor het inwendige van de mens zorgde en 's winters de kachel lekker opstookte. Aan het eind van de werkzaamheden zagen wij Hans met zijn auto met doorgezakte veren naar het postkantoor gaan. Deze beelden zal ik nooit vergeten. Hans heeft zijn verleden als Militaire Politie nooit verloochend. Als hij ergens iets fouts of onregelmatigs ontdekte dan stapte hij daar op af. Veelal in het belang van zijn vrienden e.g. sobats.

Hans was in ons bestuur een zeer collegiale, sociaal gevoelend man en bestuursleden die hem hebben gekend, spreken nog vaak over de begintijd van onze vereniging, waaraan Hans een belangrijke steen

heeft bijgedragen.

Vaak sprak hij over zijn gezin en kleinkinderen. Met één van zijn kleinkinderen is hij terug geweest naar Indië om zijn kleinkind zijn plekken van vroeger te laten zien. Ook hij kon Indië niet vergeten. De laatste jaren deed hij het vanwege zijn gezondheid rustiger aan. Ook zijn bedanken als bestuurslid en redacteur van "Sobat" was daar een gevolg van.

Wij wensen zijn echtgenote, kinderen en kleinkinderen en verdere familie veel sterkte in deze moeilijke tijd.

En wij (de VOMI) verliezen in hem een goed sociaal gevoelend sobat. Dat hij, al is het veel te vroeg, nu de rust moge vinden die hij verdiend heeft

Namens het bestuur VOMI Zuid-Holland Noord

Wim Topée

Onthulling gedenksteen in Leiderdorp

Op 16 augustus j.l. werd in Leiderdorp onder grote belangstelling en in aanwezigheid van nabestaanden een gedenksteen onthuld voor twee gesneuvelde dorpsgenoten.

Willem Rietkerk, 22 jaar oud, gesneuveld op 1 december 1947 te Cibatu op Java en Leendert Hendrik Schipper, 33 jaar oud, gesneuveld op 14 maart 1948 bij Biak op Nieuw-Guinea.

Mevr. Robbers-Schipper(L.) en de burgemeester(R.).

De onthulde gedenksteen

In de toespraak van de burgemeester, de heer Mr. M. Zonneville, werd de relatie gelegd met 15 augustus 1945 toen de Tweede Wereldoorlog ook in het toenmalige Nederlands-Indië was afgelopen. Tussen 1945 en 1950 gingen duizenden jonge mannen onder verantwoordelijkheid van de regering naar Nederlands-Indië om orde en recht te herstellen. Bij de samenleving heerste lang de indruk dat het niet om een goede zaak ging en dat is ook de reden dat deze gedenksteen eigenlijk te laat tot stand is gekomen. Hij besloot met de wens dat alle mensen van goede wil, met dit monument als waarschuwing, elke dag naar vrede zullen blijven streven.

De heer Th.H.A. Rump, lid van het bestuur van VOMI Nederland en inwoner van Leiderdorp, verheugde zich in zijn toespraak over de grote opkomst. Het is goed stil te blijven staan bij de 6500 jonge mannen die niet terugkeerden en begraven liggen op de Erevelden in Indonesië. Ook herinnerde hij er aan dat de samenleving lange tijd de Indië veteraan heeft weggedrukt. Hierin is gelukkig verandering gekomen en in vele plaatsen zijn monumenten, groot of klein, verzezen en thans kan Leiderdorp hieraan worden toegevoegd. Hij besloot met een hommage aan hen die het hoogste offer brachten en dat wij hen niet mogen en zullen vergeten.

Onder passende muzikale omlijsting van de Drumfanfare Tamarco werd de gedenksteen onthuld door de burgemeester en mevr. Robbers-Schipper, een zuster van de omge-

komen Leendert Schipper.

Tallose kransen en bloemstukken werden gelegd en met de gebruikelijke ceremoniën werd de plechtigheid besloten.

Bij terugkomst in 't Trefpunt' reikte de heer W. Thomson, algemeen voorzitter van de Bond van Wapenbroeders, als

dank en herinnering aan de burgemeester het Wapenschild van de vereniging uit, waarbij de heer W.G.L. Topée als bestuurslid van VOMI Zuid-Holland Noord zich aansloot en aan de burgemeester het bekende beeldje "Sawahtrapper" aanbood. De organisatoren kunnen op een geslaagde ochtend terugzien.

J.W. de Jong

Zuid Holland Zuid

Secr. a.i. D. Mennens
Lijsterlaan 12
3055 CH Rotterdam
Tel. 010-4188239
E-mail: d.mennens@zornet.nl

Veteranenbijeenkomst Giessenburg

Op 25 september 2003 hebben de Bond van Wapenbroeders afd. Zuid-Holland Zuid-Oost en de VOMI Zuid-Holland Zuid een gezamenlijke veteranenbijeenkomst gehouden in het centrum "De Til", Breestraat 1, 3381 BS te Giessenburg. Het dagprogramma van 10.00 tot 16.00 uur bevatte natuurlijk een nasmaaltijd. De leden van beide verenigingen zijn hierover apart geïnformeerd.

Regiobijeenkomst Ridderkerk

Op 14 oktober 2003 wordt er een regiobijeenkomst gehouden in Ridderkerk in het partycentrum "De Graaf".

Er zullen films vertoond worden uit de welgevulde "goedang" van Henk Harrewijn over Indonesië.

Voor u is er de mogelijkheid om weer fraaie prijzen te winnen uit

onze welgevulde loterijprijzenkast.

Regiobijeenkomst

Op 11 november 2003 zal een regiobijeenkomst worden gehouden, waarvan de locatie nog niet bekend is. Noteer in ieder geval wel deze datum.

Herdenking

Bij het Indië-monument in Nieuwerkerk a/d IJssel, opgericht op instigatie van de VOMI, werd op 14 augustus 2003 een herdenkingsbijeenkomst gehouden waarbij de deelnemers zich verzamelden bij het gemeentehuis, vanwaar een geformeerde stoet onder begeleiding van omfloerste trommen zich naar het monument op de Kerklaan begaven. Bij het monument zei burgemeester Bonthuis o.a.: "Waak ervoor het vuur van de fakkel der vrede brandend te houden. In deze bizarre en ontvlambare wereld kan het zomaar misgaan".

Een erewacht van de VOMI Zuid-Holland Zuid, o.l.v. Henk Barmantlo, had zich met scouts opgesteld bij het monument.

Coen Deering, als vertegenwoordiger van de oud militairen uit Nieuwerkerk a/d IJssel, stond in dichtvorm stil bij de vele slachtoffers die in de Java Zee en in de vele kampen vielen. Hij zei o.a.: "Besef u, lieve aanwezigen, waarom wij hier vanavond staan, laten we het u weer eens vertellen, komaan".

Opmerkelijk was de aanwezigheid van veel jeugd uit Nieuwerkerk a/d IJssel. Namens B. & W. legden de oud militairen Bagijn en Van Teeffen een krans bij het monument, waarna de vertegenwoordigers van de naoorlogse Indische generatie een prachtig bloemstuk legden. Na twee minuten stilte werden twee coupletten van het Wilhelmus gezongen en begon het defilé langs het monument.

Na afloop van deze emotionele gebeurtenis was er gelegenheid om in het gemeentehuis een kopje koffie te nuttigen en nog wat na te praten.

Het was een door het gemeentebestuur perfect georganiseerde herdenkingsplechtigheid.

H. Mergler (tand. secr.)

Lijst nieuwe leden SOBAT

TITEL	NAAM	WOONPL	ONDERDEEL
DE HEER	WILLEMS A.G.M.	BOXMEER	STAF PAW
DE HEER	HIJUM A. van	DRACHTEN	
DE HEER	FABER P.	EASTEREIN	6 IB NG
DE HEER	PLJNENBURG M.	DEN BOSCH	MWBE
DE HEER	OKKEMA D.	EASTEREIN	4- 1 RI
DE HEER	STILMA J.	EASTEREIN	.. AAT
DE HEER	WEIDE A. van der	EASTERLITTENS	4- 4 RI
DE HEER	JUNTE J.	ELBURG	3- 9 RI
DE HEER	NIEDEMA J.	HUJLAARD	4- 1 RI
DE HEER	BOTH H.	LEKKERKERK	6- 5 RI - 423 BI
DE HEER	BOSMA F.	MANTGUM	4- 1 RI
DE HEER	JOOSSE A.	MANTGUM	Klu NG
DE HEER	NELJMAN G.F.	MANTGUM	Marbrig
DE HEER	DUIVENBODEN M. van	NOORDWIJK AAN ZEE	3- 8 RI
DE HEER	TEUNISSE P.	NUENEN	4-11 RI
DE HEER	RONDE J. de	SPLJKENISSE	6 IB NNG
DE HEER	PLJNENBURG L.	TILBURG	7 HUZ
DE HEER	GREIDANUS S.	WOMMELS	5- 4 RI
DE HEER	KOSTER J.E.	WOMMELS	KM
DE HEER	MARK M. van der	WOUDRICHEM	Marbrig NNG
DE HEER	VERHAGEN M.	WOUDRICHEM	Marbrig NNG
DE HEER	BOSCH M.	WOUDRICHEM	Marbrig NNG
DE HEER	NEEF H.D.	ARNHEM	
DE HEER	ECKHARDT P.G.	AXEL	5- 3 RI
DE HEER	PELDERS T.	DRUNEN	
DE HEER	WUYSTER F.A.	EDE GLD	
DE HEER	STOEF F.A.	GELDROP	5- 11 RI
DE HEER	KOETSIER D.	GORTEL (EMST)	
DE HEER	KELJZER F.H.J. de	HUIZEN	
DE HEER	BERBEN M.G.M.	NEER	Klu
DE HEER	HUYBERS Th. A.	RIJKEVOORT	5- 6 RI
DE HEER	WESTERBEEK K.	STEENWIJKERWOLD	
DE HEER	LEEUWEN G. van	TIENHOVEN	
MR.	BARTELINGS W.	CANADA	KNIL Klu
MR.	VANDENBRINK ANTONIE	CANADA	
MR.	KEMPENAAR GARY	CANADA	
MR.	VANSTRATEN ARIE	USA	

Onderscheiden

Ridderorde

Op 12 juli 2005 is de onderscheiding Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw uitgereikt aan de heer G. van Mol te Eindhoven. Gerardus van Mol, geboren in Eindhoven op 12 juli 1928, heeft in zijn Indië-periode gediend bij het 6e Regiment Stoottroepen. In 1955 is hij door een ongeval arbeidsongeschikt geworden. Hij richtte vervolgens zijn aandacht op de fotografie, waarbij het hele proces van fotograferen tot en met ontwikkelen en afdrukken hem fascineerde. Zijn voorkeur gaat uit naar zwart wit. Hij mag zich met nog slechts een andere fotograaf "Master Photojournalist I" noemen.

Van Mol heeft reeds op vele exposities over de hele wereld zijn werk getoond. Zo had hij van 14 juli t/m 15 aug. j.l. een expositie in het Stadhuis van Eindhoven. Zijn curriculum vitae bevat honderden (inter)nationale eervolle vermeldingen en de hoogst denkbare onderscheidingen. Ingezonden door J. v.d. Ham

Divisiespeld

De heer A. Lagaay uit Hoogvliet kreeg al op 4 april jl. de Divisiespeld van Verdienste. Door een misverstand is dit niet eerder in 'Sobat' vermeld. De heer Lagaay deed dienst bij het 1e verkeers regiment.

Dhr. G. van Mol.

In Memoriam

“SOBAT” oktober 2003

**Met ons aller
welgemeend
medeleven en
dat de liefde en
de warmte van
uw naasten
U de moed en
kracht geven dit
zware verlies
te dragen.**

**sociale
VOMI**

Aarts	A.	Breda	RST
Biesbroek	H.	Voorhout	
Biesheuvel	J.	Numansdorp	1-3 R.I.
Blom	W.	Vught	4-11 R.I.
Boekhout	I.	Breskens	2-14 R.I.
Boon	J.	Rotterdam	4 G.P.R.I.
Bouma	G.	Surhuizum	4-1 R.I.
Bouwens	H.J.	Hilversum	3-III G.R.J.
Braak v.d.	C.A.	Boxtel	5e HupVa
Brink	J.	Norg	4 G.R.J.
Bruggink	H.W.	Dinxperlo	
Bunt van de	K.G.	Rhoon	G.R.J.
Christiaans	M.	Veghel	42e HupVa
Collijn	J.	Nijmegen	
Dasla	G.	Soest	
Dürcken	C.M.	Rucphen	Pr. Irene
Dokter	K.	Borger	4-9 R.I.
Donker	W.	Appelscha	6e Bat. G.R.J.
Donkers	J.F.	Zundert	6e Esk. Vechtwagens
Elsacker van	A.J.	Domburg	4-3 R.I.
Figge	L.T.	Spijkernisse	5e I.B. LTD 86
Goeij de-Kraaijkamp	R.H.	Utrecht	
Hogendijk	C.E.G.	Spijkernisse	K.I. N.O.I.
Holst van der	K.	Voorburg	4-10 R.I.
Holsteyn	G.J.	Wateringen	
Kloet	A.	Wolphaartsdijk	3-3 R.I.
Kuyt	A.	Krommenie	
Meijer de	J.E.	Hulst	1-4-2 R.I.
Nijenhuis	G.	Orou	5-9 R.I.
Oostenbrug	M.M.	Perwert	Mar. Brig
Oosterbroek	D.	Leusden	
Parman	S.	Musselkanaal	4-5 R.I.
Parren-Corbey	A.M.H.J.	Roermond	
Pietting	D.J.	Beverwijk	
Pleyte	W.J.	Middelburg	3-3 R.I.
Rausch	J.P.C.	Den Haag	Kon. Marechaussee
Reu de	J.C.	Armenuiden	G.B.I.
Rijbroek	J.	Haarlem	Genie
Santing	J.	Witteveen	
Schaap	P.J.	Spijkernisse	41e Z.I.B. VA.
Scheepers	K.	Roosendaal	Staf 43e Z.I.B.
Scholten	J.	Dwingelo	
Scholtes	P.J.A.	De Meern	
Slingerland	H.	Oudekerk a/d IJssel	5 G.R.P.I.
Steen van der	A.	Fernis (Rotterdam)	403 B.I.
Swart	K.	Oosterbierum	403 B.I.
Teeffelen van	G.A.	Beneden Leeuwen	
Tijlma	R.	Allingawier	4-9 R.I.
Uythoven	L.	Rotterdam	
Valen van	H.	Klaaswaal	16e Leger Genie
Vijfhuizen	A.	Dirksland	
Vries de	P.	Sneek	3-12 R.I.

Helaas is in de vorige "Sobat" een storende fout geslopen t.a.v. de heer A. Lagaay. Betrokkene is vermeld bij de rubriek "In Memoriam", terwijl hij diende te staan bij "Onderscheidingen", waarvoor onze welgemeende excuses.

In Memoriam

Klaas Swart 25-01-1927 - 04-09-2003

Klaas Swart.... 55 jaar geleden was hij als dienstplichtig soldaat gewondenverzorgder in ons verre Indië. Hij verrichtte er meer dan twee jaar trouw zijn zware dienst...

Klaas Swart... een Friese boer, die in zijn dorpsgemeenschap geen verantwoordelijkheid schuwde, maar ijverig en trouw zijn taak vervulde tussen zijn dorpsgenoten...

Klaas Swart... die de laatste zestien jaar van zijn leven de voorzitter was van de mee door hem opgerichte VOMI-Friesland, waar hij met hart en ziel voor werkte in het belang van de veteranen.

Zelfs op zijn sterfbed dacht hij nog aan zijn maten en zijn VOMI. Tot op het laatst bleef hij ons

trouw, als een goede voorzitter, een onvergetelijke voorzitter, een onvergetelijk man. Zo zal hij in onze harten voortleven.

Wij begroeven hem in Oosterbierum op dinsdag 9 september

2003.

Klaas deed in Oost en West veel meer nog dan zijn plicht.

Pas nu, te langens leste, kan zijn Indiëboek dicht.

Sobat Klaas Swart, terima kassi banjak, dan sampei bertemu lagi!

Bestuur VOMI-Fryslân

Ieder die met ons heeft meegeleefd tijdens de ziekte en bij het overlijden van KLAAS SWART willen wij langs deze weg hartelijk bedanken.

*Mede namens de kinderen,
Jannie Swart-Houtsma*

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Bridié
Van Nijenrodestraat
117
2597 RL Den Haag
tel./fax 070-3 28 05 32

Voorzitter a.i.

K.J. Orsel
Van Minnebekevlief 3
2992 TJ Barendrecht
tel. 0180-611612
mobiel 06-53372092
fax 0180-623580
E-mail:
orsel-4@wanadoo.nl

Vice-voorzitter

Hans N. Blom
G. Ypmastraat 13
8723 CP Koudum
tel. 0514-522107
fax 0514-523404
mobiel 06-23109407

Secretaris-notulist

Jan Bonte
Oude Rijksweg 458
7954 GD Rouveen
Tel. 0622-291471

stichting
veteranen
platform

zangesloten bij

SOCIAAL COMMISSARISSEN

Drenthe-Groningen
M.P. de Boer
Hoofdweg 67
9828 AB Schildwolde
tel. 0596-42 23 89

Noord Brabant-West
L. Looyon (wnd)
Carnedijk 1
4706 EG Roosendaal
tel. 0165-66 05 46

Utrecht/'t Gooi
Eppo R. Schweertman
Lutherhof 37
1216 KR Hilversum
tel. 035-6 21 78 09

Noord-Holland
Han J. Harmsen
Egelantierlaan 26
2015 KJ Haarlem
tel. 023-5 24 00 10

**Rivierland/
Oost Gelderland**
Eikan E. Dormits
Weerdjesstraat 57-3
6811 JE Arnhem
tel. 026-443 38 77

Overijssel
Joost Oldenbeuving
Reiger 27
8103 AL Raalte
tel. 0572-35 89 47

Noord-Brabant Oost
Antoon P. Pennings
Thorbeckestraat 101
5344 SM Oss
tel. 0412-62 35 15

Zuid-Holland Noord
Wim L. Hofman
Meppeelrade 146
2544 XZ 's-Gravenhage
tel. 070-3 67 28 53

Limburg
Harry J.A. Dols
Heerlenerweg 49
6132 CL Sittard
tel. 046-4 52 13 16

Canada & USA
Gerard Ledderhof
149 Sandwell Drive
Oakville, Ont. Canada,
L6L 4P1
tel. 001 905 827 3216
fax 001 905 827 0328

Zuid-Holland Zuid
Dolf Mennens
Lijsterlaan 12
3055 CH Rotterdam
tel./fax 010-41 88 239

Friesland
Hans N. Blom
Gerben Ypmastraat 13
8723 CP Koudum
tel. 0514-52 21 07

Flevoland
Frits H.M. Frantzen
Wroestduinlaan 97
3941 XG Doorn
tel./fax 0343-42 06 06
Mobiel: 06-51185814

Zeeland
Vacant

Veluwe
Vacant

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder
Leen van Eijk
Pieter Postlaan 14
1222 LJ Hilversum
tel./fax 035-685 33 73

Assistent beheerder
Tjibbe J. Gaasstra
A. van Heusdenstr. 15
2461 VJ Ter Aar
tel./fax 0172-80 24 52

Propagandiste
Joyce P. Stramrood-van
Vark
Binnenhof 36
6715 DP Ede
tel. 0318-63 81 60

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten uit de Giroloterij en de Bankloterij.

Uw deelname aan de Giro-, c.q. bankloterij wordt daarom van harte aanbevolen.

EXCLUSIEF VOOR SOBAT-LEZERS: Prachtige boeken met SOBAT-KORTING

BELAJAR, leerboek Bahasa Indonesia door dra. Sri Umijati/Louise de Grijs. Een ideaal boek met leerstof voor beginners en gevorderden om in uw eigen tempo de Bahasa te leren kennen. Tientallen vertaal oefeningen met o.a. leuke anekdotes en prachtige sprookjes.

Ondersteuning door woordenlijsten, voorbeeldzinnen, meer dan 5000 trefwoorden Bahasa-Nederlands en Nederlands-Bahasa. Uniek: het boekje met uitwerkingen en antwoorden wordt meegeleverd. U bepaalt dus uw eigen tempo en bent uw eigen docent!

ISBN 90-806481-2-4

Winkelprijs € 29,50

SOBATPRIJS € 25,00

KORAALRIEPLANT, een egotriplek, door Lavi Ateur.

Deze schitterende autobiografie speelt zich af in de periode 1948-1955, waar Lavi Ateur, als employé van een Nederlands handelshuis op Java, Celebes en Borneo getuige is van de laatste zigzagbewegingen van het Nederlands-Indisch bewind en de groeiende van het jonge Indonesië. Lavi tekent schitterende landschappen en de zelfbewuste vriendelijke bevolking af tegen de achtergrond van burgeroorlogen, guerrillastrijd, aanslagen, stakingen en afpersing.

Het boek kent vele aardige, humoristische, kostelijk beschreven fragmenten. De schrijver neemt de lezer op sublieme wijze mee naar de zo herkenbare Indische sfeer.

ISBN 90-806481-4-0

Winkelprijs € 22,50

SOBATPRIJS € 20,00

MIJN LEVEN ALS ARTS EN PATIËNT door Peter B.K. Tan.

Peter Tan (1940 Tuban) bracht zijn jeugd door op Java. Werd militair arts na zijn studie aan de Airlangga Universiteit te Soerabaja. Vertrok in 1968 naar Europa en werd in 1976 cytoloog/internist in Ziekenhuis "De Do" te Haarlem. Op de top van zijn carrière werd hij in 1995 getroffen door een beroerte. In 1998 door een tweede en moest daardoor zijn werkzaamheden stopzetten. Oktober 2001 doorstond hij zijn 5e beroerte!

In deze autobiografie kijkt Tan terug op zijn enerverend leven. Is er nog toekomst??

(Na het verschijnen van zijn boek is Tan voor de 6e keer - deze keer zeer zwaar- getroffen. Revalideert zeer moeizaam in een verpleeghuis te Haarlem. Hij blijft knokken).

ISBN 90-806481-3-2

Winkelprijs € 17,50

SOBATPRIJS € 15,00

PENUNTUN, Gramatika Indonesia door dra. Sri Umijati/Louise de Grijs. Prachtig naslagwerk in Nederlands en Bahasa, omvat o.a. meer dan 1000 stamwoorden met voor-, tussen- en achtervoegsels, ruim 500 spreekwoorden en gezegden, rubrieken als gezondheid en ziekte, het menselijk lichaam, dieren en planten, de Indonesische keuken, etc. Compleet met een handig trefwoordenregister.

ISBN 90-806481-1-8

Winkelprijs € 27,20

SOBATPRIJS € 22,20

U BETAALT GEEN VERZENDKOSTEN.

Bestellen: Maak het bedrag over op bankrekening 1247.39.350 t.n.v. Uitg. Dahlan te Lemmer, onder vermelding van: SOBAT/ titel(s) De bestelling wordt u zonder bijkomende kosten toegezonden. Uitgeverij Dahlan, Steenloper 47, 8532 BK Lemmer. 0514-565277.

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

V.O.M.I.

toko

Fonds Sociale Zorg

Met herkenning begint erkenning!

Met meer leden meer kracht!

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden!

Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterruit van uw auto!

U kunt ze bestellen bij de penningmeester van uw vereniging.

fonds
sociale
zorg

sociale
VOMI

V.O.M.I. borstembleem	€ 5,70	V.O.M.I. wapenschild mahonie met spuit/gietwerk	€ 13,65
V.O.M.I. condoleancekaart	€ 0,75	plastic	
V.O.M.I. stropdas donkerrood	€ 10,25	V.O.M.I. herenhorloge titanium plated	€ 29,50
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	€ 10,25	met roestvrijstalen bandje	
V.O.M.I. stickers	€ 0,50	V.O.M.I. button	€ 0,70
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten, 25 stuks	€ 4,55 (portvrij)	V.O.M.I. sluitzegels	€ 1,60
V.O.M.I. rollerpennen	€ 0,70	Gunung Mas thee pakje 250 gr.	€ 2,75
V.O.M.I. ballpoints	€ 0,50	Gunung Mas thee zakjes 25 bultjes	€ 1,60
V.O.M.I. demobilisatiespeldje met sureté verguld	€ 5,70 (portvrij)	O.V.W. Mouw-insigne, vernikkeld met broche-speld	€ 4,55
V.O.M.I. OVW-speldje met sureté verguld	€ 5,70 (portvrij)	Demobilisatie dasclip	€ 7,50

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt minimaal € 1,15 extra berekend voor verzending en porto.

U kunt de artikelen ook bestellen bij de **Beheerders** van het Fonds Sociale Zorg:

Leen van Eijk, Pieter Postlaan 14, 1222 LJ Hilversum, Tel./fax 035 - 685 33 73, Postgiro 6131844

Tjibbe J. Gastra, A. van Heusdenstraat 15, 2481 VJ Ter Aar, Tel./fax 0172 - 602452

Ook hier wordt minimaal € 1,15 extra in rekening gebracht voor verzending en porto.

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, alsmede telefoonkaarten en sigarenbandjes, bewaar ze en stuur ze naar: **Joyce P. Stamrood-van Vark, Binnenhof 36, 6715 DP Ede, Tel. 0318 - 638160**

De opbrengst komt volledig ten goede van het **Fonds Sociale Zorg V.O.M.I. - Nederland.**

V.B.